

A – Činnost Soudu prvního stupně v roce 2008

Autor: předseda Marc Jaeger

Po mnohých změnách nastalých v roce 2007 jak z důvodu částečné obměny členů Soudu, tak z důvodu přistoupení bylo složení Soudu v roce 2008 stabilnější. V tomto roce však odešel John D. Cooke, kterým byl soudcem Soudu téměř třináct let, a byl nahrazen Kevinem O'Higinsem.

Naproti tomu Soud doznal citelných změn, pokud jde o jeho metody a výsledky.

Soud, který čelí stálému nárůstu soudní agendy a s tím souvisejícímu nárůstu nevyřízených věcí, nově upravil své pracovní postupy, podmínky své organizace a svého fungování. Jednotlivé fáze vedení spisů, jakož i proces přípravy a vypracování rozhodnutí proto byly předmětem hlubší analýzy s cílem zvýšit efektivnost Soudu a současně dbát na to, aby nebyla narušena kvalita vydaných rozhodnutí. Byl rovněž vyvinut soubor statistických nebo administrativních nástrojů. Krom toho byl pozměněn jednací řád, aby mohl Soud rozhodovat o žalobách v oblasti duševního vlastnictví bez ústní části řízení, ledaže některý z účastníků předloží žádost uvádějící důvody, pro které si přeje být vyslechnut.

Veškerá přijatá opatření a obecně stálá snaha o efektivnost plně umožnily sklidit plody značného množství práce odvedené členy a zaměstnanci Soudu. Během uplynulého roku proto mohlo být vyřízeno 605 věcí, což představuje nárůst o 52 % ve srovnání s předchozím rokem, zatímco počet jednání konaných v roce 2008 se zdvojnásobil (341 oproti 172 v roce 2007). Průměrná délka řízení se citelně zkrátila (24,5 měsíce oproti 27,7 měsíce v roce 2007), i když je ještě třeba dosáhnout pokroku.

Soud bude muset v tomto směru v roce 2009 i nadále vyvíjet úsilí a počítá s tím, že ve větší míře využije výhod vyplývajících z plného zavedení reformy. Loňský rok byl totiž výjimečný, nejen pokud jde o počet vyřízených věcí, ale rovněž pokud jde o počet zahájených věcí (432 v roce 2006, 522 v roce 2007 a 629 v roce 2008). Počet projednávaných věcí se mírně zvýšil (1178 oproti 1154 v roce 2007). To v zárodku přináší riziko prodloužení délky řízení. S ohledem na systematický vývoj soudní agendy bude třeba hlouběji zvážit možnosti a prostředky, zejména strukturální, umožňující Soudu, aby i nadále zajišťoval v zájmu jednotlivců náležitě projednání věcí při současném zkrácení délky řízení.

Soudní agenda předložená Soudu svědčí i tento rok o neustále rostoucí různorodosti jak vznesených právních otázek, tak projednávaných oblastí (hospodářská soutěž, státní podpory, životní prostředí, regionální politika, obchodní politika, společná zahraniční a bezpečnostní politika, institucionální právo, duševní vlastnictví, veřejné zakázky atd.). Rovněž se jeví, že se ve velké míře potvrdila tendence – již konstatovaná minulý rok – nárůstu počtu předběžných opatření, s 58 návrhy na předběžná opatření podanými v roce 2008 a 57 ukončenými řízeními o předběžných opatřeních. Na následujících stranách jsou krátce vysvětleny hlavní směry judikatury. Postupně bude pojednáno o soudní agendě v oblasti přezkumu legality (I), o soudní agendě v oblasti náhrady škody (II), o kasačních opravných prostředcích (III) a o předběžných opatřeních (IV).

I. Soudní agenda v oblasti přezkumu legality

Přípustnost žalob podaných na základě článku 230 ES

1. Autor aktu

Článek 230 ES stanoví, že soudy Společenství přezkoumávají legalitu aktů přijímaných společně Evropským parlamentem a Radou, aktů Rady, Komise a Evropské centrální banky (ECB) a aktů Evropského parlamentu, které mají právní účinky vůči třetím osobám. Agentury Společenství tedy nejsou formálně uvedeny mezi autory, jejichž akty mohou být předmětem žaloby na neplatnost u soudu Společenství.

Důležitou otázkou pasivní legitimace těchto subjektů se Soud zabýval ve věci *Sogelma v. EAR* (rozsudek ze dne 8. října 2008, T-411/06, dosud nezveřejněný), jejímž předmětem byla žádost směřující ke zrušení rozhodnutí Evropské agentury pro obnovu (dále jen „EAR“) v oblasti veřejných zakázek přijatých podle akčního programu Společenství. Soud se domníval, že skutečnost, že EAR není uvedena mezi orgány vypočtenými v článku 230 ES a že nařízení, jímž se tato agentura zřizuje, nestanoví, že by byl soud Společenství příslušný k rozhodování o žalobách na neplatnost proti jiným rozhodnutím než rozhodnutím týkajícím se žádostí o přístup k dokumentům, nebrání tomu, aby podle článku 230 ES přezkoumával legalitu aktů této agentury.

Soud, který se opíral o rozsudek Soudního dvora ze dne 23. dubna 1986, *Les Verts v. Parlament*¹, jenž se týkal pasivní legitimace Parlamentu, totiž stanovil obecnou zásadu, že jakýkoli akt vydaný subjektem Společenství zakládající právní účinky ve vztahu k třetím osobám musí být soudně přezkoumatelný. Pouhá okolnost, že Komise přenáší rozhodovací pravomoc na EAR, proto nemůže způsobit ztrátu povahy napadnutelného aktu u rozhodnutí přijatých na tomto základě, jinak by hrozilo vytvoření právního vakua. Soud konečně zdůrazňuje, že EAR je nadána právní subjektivitou, jakož i pravomocí, aby sama prováděla programy pomoci Společenství, a že se Komise neúčastnila procesu přijetí rozhodnutí. EAR jakožto autor napadeného rozhodnutí tedy může být povolána před Soud, aby uvedené rozhodnutí bránila.

2. Akty, proti kterým lze podat žalobu

Akty, proti kterým lze podat žalobu na neplatnost ve smyslu článku 230 ES, jsou opatření zakládající právně závazné účinky, kterými jsou dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem mění jeho právní postavení².

Ve věci *Itálie v. Komise* (rozsudek Soudu ze dne 20. listopadu 2008, T-185/05, dosud nezveřejněný) se Italská republika domáhala zrušení rozhodnutí Komise, podle něhož

¹ 294/83, Recueil, s. 1339.

² Rozsudek Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1981, *IBM v. Komise*, 60/81, Recueil, s. 2639, bod 9.

budou oznámení o volných pracovních místech vyšších vedoucích pracovníků určená externím kandidátům až do 1. ledna 2007 zveřejňována v *Úředním věstníku Evropské unie* v němčině, angličtině a francouzštině.

Soud připomněl, že opatření přijaté orgánem, které vyjadřuje pouze záměr orgánu dodržovat v určité oblasti určitý přístup, nepředstavuje napadnutelný akt. Avšak vzhledem k tomu, že se orgán nemůže odchýlit od vnitřních pravidel pro přijímání zaměstnanců, která sám stanovil a která jsou součástí právního rámce, který tento orgán musí při výkonu své posuzovací pravomoci důsledně dodržovat, je třeba mít za to, že taková pravidla zakládají právně závazné účinky. Privilegovaný žalobce, jakým je členský stát, tedy může rovnou napadnout žalobou na neplatnost legalitu těchto pravidel, aniž by musel čekat na jejich použití v konkrétním případě. Soud shledal, že rozhodnutí týkající se jazyků, v nichž se provádí zveřejnění, je formulováno jasně a jednoznačně a s konečnou platností upravuje určitý závazný aspekt přijímacích řízení, a dospěl k závěru, že je žaloba přípustná.

V rozsudku ze dne 5. června 2008, *Internationaler Hilfsfonds v. Komise* (T-141/05, nezveřejněné, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Soud v rámci řízení o žalobě na neplatnost proti dopisu, jímž bylo žalobkyni oznámeno, že Komise nemá v úmyslu jí zpřístupnit jiné dokumenty než ty, které jí již předala na základě dřívějšího rozhodnutí, rozhodl, že v souladu s judikaturou³ nepředstavují závěry Evropského veřejného ochránce práv týkající se stížnosti žalobkyně podané proti uvedenému rozhodnutí nové okolnosti, na jejichž základě by bylo možné napadený akt od uvedeného rozhodnutí odlišit. Okolnost, že Veřejný ochránce práv dospěl k závěru, že se dotčený orgán dopustil nesprávného úředního postupu, neumožňuje tento závěr zpochybnit. Na základě takové argumentace by totiž bylo třeba připustit, aby žalobce, který nepodal proti původnímu rozhodnutí žalobu na neplatnost ve stanovené lhůtě, mohl pouhým předložením věci Veřejnému ochránci práv a v případě, že posledně uvedený zjistí, že došlo k nesprávnému úřednímu postupu, uvedenou lhůtu obejít.

3. Aktivní legitimace

a) Osobní dotčení

Podle ustálené judikatury mohou jiné fyzické nebo právnické osoby než adresáti rozhodnutí pouze tehdy tvrdit, že jsou osobně dotčeny, pokud je toto rozhodnutí zasahuje z důvodu určitých vlastností, které jsou pro ně zvláštní, nebo faktické situace, která je vymezuje vzhledem ke všem ostatním osobám, a tím je individualizuje způsobem obdobným tomu, jakým by byl individualizován adresát takového rozhodnutí⁴.

Soud v tomto ohledu poskytl v rozsudku ze dne 1. července 2008, *Região autónoma dos Açores v. Rada* (T-37/04, nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), upřesnění ohledně *locus standi* nižších politických jednotek státu. Žalobce namítal, že je

³ Usnesení Soudu ze dne 15. října 2003, *Internationaler Hilfsfonds v. Komise*, T-372/02, Recueil, s. II-4389, bod 40.

⁴ Rozsudek Soudního dvora ze dne 15. července 1963, *Plaumann v. Komise*, 25/62, Recueil, s. 197, 223.

osobně dotčen nařízením (ES) č. 1954/2003⁵ jednak z důvodu, že jakožto nejdlejší celek Unie požívá zvláštní ochrany, zejména v oblasti životního prostředí a hospodářství, podle čl. 299 odst. 2 ES, s nímž je napadené nařízení v rozporu, a jednak z důvodu, že se uvedené nařízení dotýká jeho zákonodárné a výkonné pravomoci v oblasti rybolovu.

Soud nejprve zdůraznil, že obecný zájem, který může mít region na dosažení výsledku příznivého pro svoji prosperitu, nemůže být sám o sobě dostatečný k tomu, aby byl tento region považován za dotčený ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES. Z judikatury totiž vyplývá, že právo hájit obecný zájem na svém území vyhrazuje systém zavedený Smlouvami členským státům, a nikoli regionálním orgánům. Dále měl Soud za to, že dokonce i za předpokladu, že by čl. 299 odst. 2 ES mohl být vykládán nejen v tom smyslu, že umožňuje Radě přijmout zvláštní odchylná opatření pro nejdlejší regiony, ale rovněž v tom smyslu, že jí zakazuje přijmout opatření, která by zvětšila míru znevýhodnění těchto regionů, by ochrana stanovená tímto článkem nestačila k tomu, aby byl takový region aktivně legitimován, v souladu s rozsudkem Soudního dvora ze dne 22. listopadu 2001, *Nederlandse Antillen v. Rada* (C-452/98, Recueil, s. I-8973). Soud mimoto zdůraznil, že žalobce každopádně nepředložil argumenty, na jejichž základě by bylo možné mít za to, že napadená ustanovení vyvolávají účinky ohrožující populace ryb a mořské prostředí na Azorech, a v důsledku toho účinky ohrožující přežití odvětví rybolovu v daném regionu.

Krom toho, v reakci na argument žalobce vycházející ze zachování jeho pravomocí Soud uvedl, že ačkoliv soud Společenství skutečně uznal právo regionálních orgánů napadnout akty Společenství, které jim buď brání v přijetí aktů, které by při neexistenci zásahu Společenství mohly oprávněně přijmout, nebo jim ukládají, aby uvedené akty zrušily a podnikly určité kroky⁶, nejsou v projednávané věci předmětem napadených ustanovení sporného nařízení legislativní nebo správní akty přijaté žalobcem a jejich legalita není nijak zpochybněna nebo dotčena.

Konečně, při přezkumu argumentu vycházejícího ze skutečnosti, že Aarhuská úmluva stanoví, že strany úmluvy zajistí, aby osoby z řad veřejnosti mohly zahájit řízení s cílem napadnout akty veřejných orgánů, které jsou v rozporu s vnitrostátním právem životního prostředí, Soud zdůraznil, že zákonodárce Společenství za účelem usnadnění přístupu k soudu Společenství v oblasti životního prostředí přijal nařízení (ES) č. 1367/2006⁷. Toto nařízení ve své hlavě IV stanoví postup, po jehož ukončení mohou některé nevládní organizace podat k soudu Společenství žalobu na neplatnost v souladu s článkem 230 ES. Jelikož však v projednávané věci nejsou zjevně splněny podmínky uvedené hlavy IV, nepřísluší Soudu, aby nahradil zákonodárce a na základě Aarhuské úmluvy uznal přípustnost žaloby, která nesplňuje podmínky stanovené v článku 230 ES.

⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1954/2003 ze dne 4. listopadu 2003 o řízení intenzity rybolovu některých rybolovných oblastí a zdrojů Společenství, kterým se mění nařízení (ES) č. 2847/93 a zrušují nařízení (ES) č. 685/95 a (ES) č. 2027/95 (Úř. věst. L 289, s. 1; Zvl. vyd. 04/06, s. 44).

⁶ Rozsudek Soudu ze dne 5. října 2005, *Land Oberösterreich a Rakousko v. Komise*, T-366/03 a T-235/04, Sb. rozh. s. II-4005, bod 28.

⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1367/2006 ze dne 6. září 2006 o použití ustanovení Aarhuské úmluvy o přístupu k informacím, účasti veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně v záležitostech životního prostředí na orgány a subjekty Společenství (Úř. věst. L 264, s. 13).

Ve věci *Denka International v. Komise* (usnesení Soudu ze dne 27. června 2008, T-30/07, nezveřejněné) Soud připomněl, že skutečnost, že se osoba účastní procesu, jež vede k přijetí aktu Společenství, může tuto osobu individualizovat ve vztahu k dotčenému aktu jen tehdy, pokud jí právní úprava Společenství poskytuje určité procesní záruky. Vzhledem k tomu, že ani proces přípravy aktů s obecnou působností, ani povaha těchto aktů nevyžadují účast dotčených osob, jelikož se má za to, že jejich zájmy jsou zastupovány politickými orgány povolányými k přijetí těchto aktů, bylo by v rozporu se zněním a smyslem článku 230 ES, aby bylo každému jednotlivci umožněno, pokud se podílel na přípravě aktu obecně závazné povahy, aby proti tomuto aktu podal žalobu. Ani napadená směrnice, ani směrnice, na níž se prvně uvedená směrnice zakládá, přitom nestanoví procesní záruky ve prospěch podniků vyrábějících nebo distribuujících aktivní látky. Žalobkyně konečně tvrdila, že je majitelkou zapsané známky pro dotčenou aktivní látku, jejíž využití se napadená směrnice dotýká, což ji mělo individualizovat vzhledem k ostatním osobám podle rozsudku Soudního dvora ze dne 18. května 1994, *Codorníu v. Rada*⁸. Soud však zdůraznil, že uvedená právní ochrana spojená s ochrannou známkou nemůže žalobkyni vymezovat vzhledem k ostatním výrobcům a distributorům, kteří se mohou stejně tak dovolávat existence ochranné známky ve svůj prospěch. Cílem směrnice není vyhradit konkrétní právo duševního vlastnictví určitým hospodářským subjektům, takže případné dotčení práv duševního vlastnictví žalobkyně je důsledkem okolnosti, že produkuje aktivní látku, jež pro ni není zvláštní.

Věc *Apple Computer International v. Komise* (usnesení Soudu ze dne 19. února 2008, T-82/06, dosud nezveřejněné) přinesla upřesnění ohledně přípustnosti žalob podaných proti nařízením o sazebním zařazení zboží. Takové akty mají podle judikatury, třebaže obsahují zdánlivě konkrétní popisy, obecnou působnost. Týkají se totiž jednak všech výrobků, které odpovídají popsanému druhu, a jednak vyvolávají své účinky ve vztazích mezi všemi celními orgány Společenství a všemi dovozci⁹.

Soud měl za to, že okolnosti, že dotčené zařazení v rámci kombinované nomenklatury bylo důsledkem žádosti žalobkyně o závaznou informaci o sazebním zařazení zboží, že žádný jiný podobný výrobek nebyl předmětem předvedení před výborem pro nomenklaturu, ani že na základě předvedení fungování dotčeného výrobku byl v členských státech zveřejněn návrh nařízení o sazebním zařazení zboží odkazující na dotčené monitory, nemohou žalobkyni individualizovat tak, aby byla žaloba přípustná. Účast subjektu v procesu přijímání aktu je totiž může individualizovat s ohledem na tento akt pouze tehdy, pokud mu použitelná právní úprava Společenství přiznává určité procesní záruky.

I když byly za účelem určení přípustnosti žaloby v rozsudku Soudu ze dne 30. září 2003, *Sony Computer Entertainment Europe v. Komise*¹⁰ (dále jen „rozsudek Sony“), vzaty v úvahu podobné okolnosti, nemohly být v této souvislosti faktorem určujícím. Právě pouze za mimořádných okolností projednávaného případu byla v uvedené věci žalobkyně uznána za osobně dotčenou. Stejně tak Soud uvedl, že přestože z uvedeného rozsudku rovněž vyplývá, že skutečnost, že je žalobkyně jediným autorizovaným dovozcem dotyčného

⁸ C-309/89, Recueil, s. I-1853, body 21 a 22.

⁹ Rozsudek Soudního dvora ze dne 14. února 1985, *Casteels v. Komise*, 40/84, Recueil, s. 667, bod 11.

¹⁰ T-243/01, Recueil, s. II-4189.

výrobku, je relevantní skutečností, nemůže jako taková postačovat k prokázání jejího osobního dotčení. Konečně, vzhledem k tomu, že značně obecný popis dotyčného zboží v napadeném nařízení, jakož i neexistence jakéhokoliv vzhledového nebo textového prvku, který by jasně odkazoval na konkrétní hospodářský subjekt, v projednávaném případě vylučovaly jakékoliv osobní dotčení, dospěl Soud k závěru, že není důvodné domnívat se, že je v projednávané věci splněno kritérium mimořádných okolností ve smyslu rozsudku Sony, které by žalobkyni aktivně legitimovaly¹¹.

b) Bezprostřední dotčení

Podle ustálené judikatury musí mít akt Společenství, aby se jednotlivce bezprostředně dotýkal ve smyslu čl. 230 čtvrtého pododstavce ES, bezprostřední účinky na právní postavení dotyčné osoby a jeho provedení musí mít čistě automatický charakter a vyplývat pouze z právní úpravy Společenství bez použití prováděcích předpisů¹².

Soud v usnesení ze dne 14. května 2008, *Icuna.com v. Parlament* (T-383/06 a T-71/07, dosud nezveřejněné), rozhodl, že rozhodnutí Parlamentu o zrušení zadávacího řízení na veřejnou zakázku má bezprostřední účinky na právní postavení uchazeče, jelikož vzhledem k tomu, že jde o zrušení celého uvedeného řízení, toto rozhodnutí způsobuje zrušení dřívějšího rozhodnutí, kterým byla odmítnuta jeho nabídka, ale rovněž zrušení rozhodnutí, které zrušilo rozhodnutí o přidělení zakázky tomuto podniku, a zrušení rozhodnutí, kterým mu byla zakázka přidělena.

Pravidla hospodářské soutěže použitelná na podniky

1. Obecné otázky

a) Překážka věci rozsouzené

V rozsudku ze dne 1. července 2008, *Compagnie maritime belge v. Komise* (T-276/04, dosud nezveřejněný), Soud uvedl, že pokud soud Společenství z důvodu formální vady částečně zrušil rozhodnutí Komise, kterým bylo zjištěno porušení pravidel hospodářské soutěže a byla uložena pokuta, je Komise oprávněna přijmout nové rozhodnutí s cílem opravit formální vady sankcionované soudem a uložit novou pokutu na základě nezrušených částí prvního rozhodnutí. Mimoto, po vyčerpání procesních prostředků nebo uplynutí lhůty stanovené pro podání těchto žalob je s nezrušenými částmi prvního rozhodnutí Komise spojena překážka věci rozsouzené, takže v rámci žaloby na neplatnost proti novému rozhodnutí

¹¹ V tomto ohledu je třeba rovněž zmínit usnesení ze dne 3. prosince 2008, *RSA Security Ireland v. Komise* (T-227/06, dosud nezveřejněné, bod 87), v němž Soud rozhodl, že žalobkyně neprokázala existenci mimořádných okolností ve smyslu rozsudku Sony, přičemž však uvedl, že existence fotografie výrobku, na němž je jasně zřetelné logo herní konzole společnosti Sony, hrála nezanedbatelný význam při posouzení přípustnosti žaloby.

¹² Rozsudek Soudního dvora ze dne 5. května 1998, *Dreyfus v. Komise*, C-386/96 P, Recueil, s. I-2309, bod 43.

nemůže sankcionovaný podnik zpochybnit skutečnost, že došlo k protiprávnímu jednání, jelikož to bylo s konečnou platností zjištěno v prvním rozhodnutí.

b) Přiměřená lhůta

V tomtéž rozsudku Soud připomněl, že nařízení (EHS) č. 2988/74¹³ zavedlo ucelenou podrobnou právní úpravu období, v němž je Komise oprávněna uložit pokuty podnikům, aniž by porušila základní požadavek právní jistoty, a rozhodl, že jakákoli úvaha spojená s povinností Komise vykonávat svou pravomoc ukládat pokuty v přiměřené lhůtě musí být odmítnuta. Tento závěr nemůže být zpochybněn s odvoláním na údajné porušení práva na obhajobu, neboť jestliže nedošlo k promlčení stanovenému v uvedeném nařízení, nemá žádný podnik, proti kterému je vedeno šetření podle nařízení č. 17¹⁴, jistotu, pokud jde o výsledek tohoto řízení a případné uložení sankcí nebo pokut. Prodloužení doby trvání této nejistoty je proto vlastní řízením podle nařízení č. 17 a není samo o sobě porušením práva na obhajobu. Co se týče použití pravidel hospodářské soutěže, překročení přiměřené lhůty může být důvodem zrušení pouze v případě rozhodnutí, kterým se konstatuje protiprávní jednání, pokud je prokázáno, že tímto porušením bylo dotčeno právo na obhajobu dotčených podniků.

2. Přínos v oblasti článku 81 ES

a) Použití čl. 81 odst. 1 ES

V rozsudku ze dne 8. července 2008, *AC-Treuhand v. Komise* (T-99/04, dosud nezveřejněný), Soud rozhodl, že skutečnost, že podnik není činný na trhu, na němž se narušení hospodářské soutěže projevilo, nevylučuje jeho odpovědnost za účast na provádění kartelové dohody. V projednávané věci žalobkyně – poradenský podnik – poskytla různé služby třem výrobcům organických peroxidů a hrála zásadní roli v rámci kartelové dohody mezi uvedenými výrobci, jelikož organizovala setkání a skrývala důkazy o protiprávním jednání.

¹³ Nařízení Rady (EHS) č. 2988/74 ze dne 26. listopadu 1974 o promlčení v záležitostech stíhání a výkonu práva v oblasti dopravy a hospodářské soutěže v Evropském hospodářském společenství (Úř. věst. L 319, s. 1; Zvl. vyd. 07/01, s. 61).

¹⁴ Nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962. První nařízení, kterým se provádějí články [81 ES] a [82 ES] (Úř. věst. 1962, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3).

b) Právo na obhajobu a právo na spravedlivý proces

V témže rozsudku Soud rozhodl, že při přijetí takového prvního opatření v rámci vyšetřování vedeného proti podniku, jako je žádost o informace, je Komise povinna tento podnik informovat o domnělém protiprávním jednání, které je předmětem vedeného vyšetřování, a o skutečnosti, že by mohlo vést k tomu, že vůči tomuto podniku uplatní výtky. V projednávané věci se však Soud domníval, že opomenutí Komise v tomto ohledu nemůže způsobovat neplatnost napadeného rozhodnutí, jelikož tato nesrovnalost nezasáhla do účinnosti obhajoby žalobkyně.

c) Pokuty

Soud v rozsudku ze dne 18. června 2008, *Hoechst v. Komise* (T-410/03, dosud nezveřejněný), využil své pravomoci k soudnímu přezkumu v plné jurisdikci ve dvou aspektech. Zaprvé měl za to, že Komise porušila zásadu řádné správy a zásadu rovného zacházení. Ačkoli totiž jasně oznámila svůj úmysl neodhalit spolupracujícím podnikům, zejména společnosti Hoechst, skutečnost, že další podniky učinily kroky za účelem získání ochrany před pokutami, jiný podnik současně ujistila, že bude „loajálně upozorněn“, pokud by se jej jiný podnik pokusil předejít na základě sdělení o spolupráci. V projednávané věci Soud s ohledem na důležitost dodržování zásady řádné správy a zásady rovného zacházení ze strany Komise snížil výši pokuty uložené společnosti Hoechst o 10 %.

Zadruhé měl Soud za to, že se Komise dopustila omylu, když zjistila na straně společnosti Hoechst přítěžující okolnost vedoucí úlohy v rámci kartelové dohody, aniž by však v oznámení námitek dostatečně jasným a náležitým způsobem kvalifikovala skutečnosti, které byly žalobkyni vytýkány. Krom toho některé skutkové okolnosti zjištěné Komisí neumožňují jasně dospět k závěru, že na straně společnosti Hoechst existovala přítěžující okolnost vedoucí úlohy. Soud na základě toho dospěl k závěru, že se Hoechst nemohla účinně obhajovat.

V rozsudku ze dne 8. července 2008, *BPB v. Komise* (T-53/03, dosud nezveřejněný), měl Soud za to, že snížení pokuty, které Komise přiznala společnosti BPB za její spolupráci, není dostačující, jelikož žalobkyně byla prvním účastníkem praktik narušujících hospodářskou soutěž, který na základě žádosti o informace oznámil – nad rámec požadovaný Komisí – dodatečné informace potvrzující existenci kartelové dohody. V důsledku toho mohly tyto poznatky podstatným způsobem podpořit argumentaci Komise, pokud jde o existenci celkového plánu, a umožňovaly tak podstatně zvýšit pokuty v důsledku závažnosti protiprávního jednání. Soud proto společnosti BPB dodatečně snížil výši pokuty o 10 %.

V rozsudcích ze dne 8. října 2008, *Schunk a Schunk Kohlenstoff-Technik v. Komise* (T-69/04, dosud nezveřejněný), a *Carbone Lorraine v. Komise* (T-73/04, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Soud připomněl, že co se týče kartelové dohody o cenách, může Komise legitimně vyvozovat, že protiprávní jednání mělo účinky, jelikož účastníci kartelové dohody přijali opatření k uplatnění dohodnutých cen. Pro učinění závěru, že došlo k dopadu na trh, totiž stačí, aby dohodnuté ceny sloužily jako základ pro stanovení cen jednotlivých transakcí, a omezovaly tak vyjednávací prostor, kterým disponují zákazníci. Naproti tomu Soud rozhodl, že nemůže být od Komise vyžadováno, je-li provádění kartelové dohody prokázáno, aby systematicky prokazovala, že dohody

skutečně umožnily dotyčným podnikům dosáhnout vyšší úrovně cen transakcí než té, které by bylo dosaženo, kdyby kartelová dohoda neexistovala. Takový důkaz by vyžadoval značné prostředky vzhledem k tomu, že by vyžadoval provedení hypotetických výpočtů založených na hospodářských modelech, jejichž přesnost je soudem ověřitelná pouze obtížně a jejichž neomylná povaha není nijak dokázána. Pro posouzení závažnosti protiprávního jednání je totiž rozhodující, zda účastníci kartelové dohody učinili vše, co bylo v jejich moci učinit, aby svým záměrům dali konkrétní výsledek. To, co se stalo posléze v oblasti skutečně uplatňovaných tržních cen, mohlo být ovlivněno jinými faktory nacházejícími se mimo kontrolu účastníků kartelové dohody. Účastníci kartelové dohody nemohou obrátit ve svůj prospěch vnější faktory, které překazily jejich úsilí, a učinit z nich skutečnosti odůvodňující snížení pokuty.

Soud měl dále za to, že i když Schunk teprve v žalobě před Soudem zpochybnila skutečnosti, které jí byly vytýkány v oznámení námitek a na nichž se zakládalo zjištění, že byl porušen článek 81 ES, není namístě zrušit minimální snížení o 10 % přiznané společnosti Schunk na základě sdělení o spolupráci¹⁵, jak navrhovala Komise. Soud totiž uvedl, že dotčená zpochybnění byla zamítnuta na základě judikatury, podle které jsou skutková zjištění výslovně uznaná podnikem v rámci správního řízení považována za prokázaná, takže tento podnik již nemůže rozvíjet žalobní důvody směřující k jejich napadení v rámci soudního řízení.

d) Pojem „seskupení“ a stanovení hranice výše pokuty na úrovni 10 %

V rozsudku ze dne 8. července 2008, *Knauf Gips v. Komise* (T-52/03, nezveřejněný), Soud zdůraznil, že Komise může za účelem výpočtu horní hranice pokuty ve výši 10 % stanovené v čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 vzít v úvahu obrat všech entit, které tvoří hospodářskou jednotku ve smyslu ustanovení práva hospodářské soutěže. Soud zejména rozhodl, že i když je pravda, že okolnost, že základní kapitál různých obchodních společností náleží téže osobě nebo těmúž seskupení osob, není jako taková dostačující k prokázání, že tyto společnosti tvoří hospodářskou jednotku, což by mělo za následek, že by protiprávní jednání jedné společnosti mohlo být přičitatelné druhé společnosti a že by jedné společnosti mohlo být uloženo zaplatit pokutu za druhou společnost, lze s ohledem na veškeré poznatky dospět k závěru, že se o hospodářskou jednotku jedná. Soud navíc zejména připomněl, že pojem „podnik“ musí být chápán jako pojem označující hospodářskou jednotku z hlediska cíle dotčené dohody, i když z právního hlediska je tato hospodářská jednotka složena z více fyzických nebo právnických osob.

e) Přičitatelnost protiprávního chování

Během roku 2008 Soud použil svou judikaturu ohledně přičitatelnosti protiprávního chování zejména ve výše uvedeném rozsudku *Knauf Gips v. Komise*. V tomto ohledu připomněl, že společnosti lze přičíst veškerá protiprávní jednání seskupení, pokud je tato společnost identifikována jako právnická osoba, která seskupení řídí a je odpovědná za jeho koordinaci.

¹⁵ Sdělení Komise o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4).

3. Přínos v oblasti článku 82 ES

V rozsudku ze dne 10. dubna 2008, *Deutsche Telekom v. Komise* (T-271/03, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), se Soud vyjádřil k legalitě rozhodnutí Komise, kterým bylo sankcionováno zneužití dominantního postavení ze strany společnosti Deutsche Telekom spočívající v tom, že si účtovala vyšší cenu za přístup soutěžitelů k síti („služby zprostředkování“), než jsou maloobchodní ceny účtované účastníkům Deutsche Telekom. Takové stanovení cen ve formě „nůžkového efektu“ nutilo soutěžitele, aby svým účastníkům účtovali vyšší ceny než ceny, které Deutsche Telekom účtovala vlastním účastníkům. Komise tudíž Deutsche Telekom uložila pokutu ve výši 12,6 milionu eur.

Soud uvedl, že Komise byla oprávněna určit, že Deutsche Telekom, třebaže dodržela horní hranici cen stanovenou německým regulačním orgánem pro telekomunikace a pošty (dále jen „RegTP“), od začátku roku 1998 do konce roku 2001, jakož i od roku 2002 až do dne přijetí rozhodnutí disponovala dostatečným rozhodovacím prostorem, aby odstranila nebo snížila „nůžkový efekt“. Soud mimoto zdůraznil, že skutečnost, že ceny Deutsche Telekom musely být schváleny RegTP, ji nezbavuje odpovědnosti podle práva hospodářské soutěže. Jakožto podnik v dominantním postavení měla Deutsche Telekom povinnost podávat žádosti o změnu svých cen, jestliže tyto ceny vedly k zásahu do účinné a nenarušené hospodářské soutěže na společném trhu.

Pokud jde o metodu použitou Komisí za účelem konstatování „nůžkového efektu“ cen, Soud uvedl, že zneužívající povaha chování Deutsche Telekom je spojena s rozdílem mezi jejími cenami za služby zprostředkování a jejími maloobchodními cenami. Komise tedy nebyla povinna prokázat, že maloobchodní ceny byly jako takové zneužívající.

Komise byla rovněž oprávněna analyzovat zneužívající povahu cenových praktik pouze na základě cen a nákladů Deutsche Telekom bez ohledu na zvláštní postavení soutěžitelů na trhu. V tomto ohledu Soud uvedl, že pokud by legalita cenových praktik dominantního podniku závisela na zvláštní situaci soutěžících podniků, zejména v rámci struktury jejich nákladů, což jsou údaje, které dominantní podnik obecně nezná, nemohl by tento dominantní podnik sám posoudit legalitu vlastního chování.

Konečně, Soud připomněl, že pravomoc vnitrostátních orgánů podle telekomunikačního práva Společenství se nijak nedotýká pravomoci Komise konstatovat porušení práva hospodářské soutěže. Rozhodnutí Komise tedy nemůže být vytýkáno, že podrobuje ceny uplatňované Deutsche Telekom dvojí regulaci tím, že ji sankcionuje za to, že nevyužila svého rozhodovacího prostoru za účelem odstranění „nůžkového efektu“.

Státní podpory

1. Přípustnost

Judikatura z letošního roku zejména upřesňuje zaprvé pojem „osoba osobně dotčená rozhodnutím Komise o režimu podpor“, zadruhé pojem „akt zakládající právně závazné účinky“, a zatřetí pojem „právní zájem na podání žaloby“.

Ve svém rozsudku ze dne 28. listopadu 2008, *Hotel Cipriani a další v. Komise* (T-254/00, T-270/00 a T-277/00, dosud nezveřejněný), Soud prohlásil za přípustné žaloby podané některými podniky, kterým bylo přiznáno snížení nebo osvobození od sociálních příspěvků přiznávané podnikům usazeným na ostrovním území Benátek a Chioggia, proti rozhodnutí Komise, která uvedená opatření považovala za režim podpor, který je neslučitelný se společným trhem, a požadovala, aby Italská republika zajistila, že vyplacené podpory budou příjemci navráceny. Ačkoliv má totiž rozhodnutí o režimu podpor obecnou působnost, skutečnost, že podnik patří do uzavřeného okruhu skutečných příjemců tohoto režimu podpor, kteří jsou dokonale identifikovatelní a zvláště dotčení povinností navrátit podpory státu, dostává k vymezení každého z těchto příjemců ve vztahu k jakékoli další osobě. Pokud by, jak tvrdila Komise, byla aktivní legitimace skutečného příjemce režimu podpor podmíněna přezkumem jeho individuální situace v rozhodnutí Komise, kterým se prohlašuje neslučitelnost dotčeného režimu, závisela by tato aktivní legitimace na volbě uvedeného orgánu, zda takový individuální přezkum na základě informací, které jí byly předloženy v průběhu správního řízení, provede, či nikoli. Toto řešení by znamenalo právní nejistotu v rozsahu, v němž je znalost Komise, co se týče konkrétních individuálních situací, často náhodná.

Pokud jde o pojem „akt zakládající právně závazné účinky“, Soud v rozsudku ze dne 10. dubna 2008, *Nizozemsko v. Komise* (T-233/04, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), který se týkal rozhodnutí Komise, jímž byl systém pro obchodování s povolenkami na emise oxidů dusíku oznámený Nizozemským královstvím kvalifikován jako státní podpora slučitelná se společným trhem, rozhodl, že žaloba proti dotčenému rozhodnutí ze strany uvedeného členského státu, který Komisi požádal, aby prohlásila, že uvedený systém není podporou, je přípustná. Jakožto privilegovaný žalobce nemusí členský stát odůvodnit právní zájem na podání žaloby, ale musí pouze doložit to, že napadené rozhodnutí zakládá právní účinky. Tak je tomu v projednávané věci, jelikož kvalifikace uvedeného systému jako státní podpory jednak ve výsledku umožnila Komisi, aby přezkoumala slučitelnost dotčeného opatření se společným trhem, a krom toho vedla k uplatnění řízení stanoveného pro existující režimy podpor, a jednak může mít dopad na poskytnutí nové podpory na základě pravidel pro kumulaci podpor různého původu stanovených zejména právním rámcem Společenství pro státní podpory na ochranu životního prostředí¹⁶.

Pokud jde o právní zájem na podání žaloby, Soud v rozsudku ze dne 9. července 2008, *Alitalia v. Komise* (T-301/01, dosud nezveřejněný), uvedl, že společnost Alitalia, která obdržela dotaci ve formě zvýšení základního kapitálu, která byla Komisi kvalifikována jako

¹⁶ Úř. věst. 2001, C 37, s. 3; Zvl. vyd. 08/02, s. 76.

státní podpora slučitelná se společným trhem s výhradou dodržení některých podmínek, si zachovává osobní právní zájem na zrušení napadeného rozhodnutí, a to dokonce i poté, co v důsledku jiného rozhodnutí Komise dosáhla vyplacení celé této podpory. Jelikož totiž napadené rozhodnutí sloužilo jako právní základ pro vydání rozhodnutí, kterým bylo povoleno vyplacení poslední části podpory, bylo by toto druhé rozhodnutí – kdyby Soud zrušil napadené rozhodnutí v rozsahu, v němž kvalifikovalo dotčené opatření jako státní podporu – zbaveno právního základu. Krom toho v tomtéž rozsudku Soud rozhodl, že ačkoli bylo napadené rozhodnutí přijato s výhradou dodržení některých podmínek, které se italské orgány zavázaly dodržovat, je žalobní důvod uplatněný společností Alitalia a směřující proti těmto podmínkám přípustný, jelikož tyto podmínky jsou přičitatelné Komisi, která má výlučnou pravomoc, pokud jde o zjišťování případné neslučitelnosti podpory se společným trhem.

Pokud jde o právní zájem na podání žaloby u příjemce podpory, která byla Komisí prohlášena za částečně neslučitelnou se společným trhem, Soud v rozsudku ze dne 22. října 2008, *TV 2/Danmark a další v. Komise* (T-309/04, T-317/04, T-329/04 a T-336/04, dosud nezveřejněný), rozhodl, že podmínky, za nichž Komise posoudila slučitelnost dotčených podpor, brání možnosti přezkoumávat přípustnost žaloby rozštěpením napadeného rozhodnutí na dvě části, přičemž jedna by kvalifikovala sporná opatření státních podpor jako částečně neslučitelná se společným trhem a druhá by je kvalifikovala jako státní podpory částečně slučitelné. Komise totiž ověřila, zda dotčená opatření státního financování jako celek představovala částku přesahující výši čistých nákladů spojených s poskytováním služby obecného hospodářského zájmu.

Krom toho Soud uvedl, že právní zájem na podání žaloby lze vyvodit z existence prokázaného „rizika“, že by právní postavení žalobců bylo dotčeno soudním řízením, nebo také ze skutečnosti, že „riziko“ soudního řízení je ke dni podání žaloby k Soudu vzniklé a trvajících. Proti TV 2 je přitom vedeno soudní řízení na vnitrostátní úrovni zahájené soutěžitelem a směřující k náhradě za újmu, která byla tomuto soutěžiteli údajně způsobena z důvodu, že státní podpora získaná společností TV 2 umožnila této společnosti sledovat strategii nízkých cen, pokud jde o prodej jejího vysílacího času pro reklamu. I když Soud konstatoval, že TV 2 k němu podala žalobu před zahájením uvedeného řízení soutěžitelem, domníval se, že vzniklá a trvajících povaha rizika soudního řízení ke dni podání žaloby TV2 je prokázána skutečností, že se toto riziko projevilo ve formě soudního řízení probíhajícího před vnitrostátním soudem.

2. Hmotněprávní pravidla

a) Poskytnutí hospodářské výhody

Ve věci *SIC v. Komise* (rozsudek Soudu ze dne 26. června 2008, T-442/03, dosud nezveřejněný), jejímž předmětem byla žaloba proti rozhodnutí Komise, kterým se zejména prohlašuje, že některá opatření přijatá Portugalskou republikou ve vztahu k Radiotelevisão Portuguesa (dále jen „RTP“), společnosti pověřené poskytováním veřejné služby portugalské televize, nejsou státními podporami a že ostatní opatření jsou slučitelná se společným trhem, žalobkyně zejména tvrdila, že v okamžiku emise dluhopisů byla RTP

implicitně poskytnuta státní záruka, která vysvětluje, že se této společnosti podařilo přes její zhoršenou finanční situaci umístit emisi dluhopisů na trhu. Soud poté, co konstatoval jednak, že RTP je akciovou společností, za jejíž závazky Portugalská republika, její 100% akcionář, neručí neomezeně, a jednak, že prospekt k dotčené emisi dluhopisů nestanovil žádnou záruku ze strany státu, rozhodl, že skutečnost, že na trhu byla upsána emise dluhopisů z roku 1994, protože se trh domníval, že stát *de facto* zaručuje jejich vrácení, neumožňuje dospět k závěru, že se jedná o státní podporu. Pouze objektivní zjištění, která by vedla k závěru, že je stát v případě nesplnění závazku ze strany RTP právně zavázán tuto emisi splatit, by umožnila konstatovat existenci státní záruky.

Ve výše uvedeném rozsudku *Hotel Cipriani a další v. Komise* tvrdily podniky, které byly osvobozeny od sociálních příspěvků, že jim tyto úlevy neposkytují žádnou hospodářskou výhodu z důvodu, že jsou náhradou za zvýšené náklady způsobené strukturálním znevýhodněním v oblasti laguny, v níž jsou podniky usazeny. Soud konstatoval, že dané podniky neprokázaly přímý vztah mezi skutečně nesenými dodatečnými náklady a vyšší získané podpory. Z pouhé skutečnosti, že podniky usazené na laguně jsou vystaveny vyšším nákladům než na pevnině, nelze vyvozovat, že je dotčený režim nijak nezvýhodňuje a nezavádí diskriminaci vůči jejich soutěžitelům v Itálii nebo jiných členských státech.

b) Selektivní povaha podpory

Ve výše uvedeném rozsudku *Nizozemsko v. Komise* Soud rozhodl, že systém pro obchodování s povolenkami na emise oxidu dusíku (NO_x) přijatý Nizozemským královstvím není státní podporou. Jednak totiž všechna nizozemská průmyslová zařízení, jejichž celkový instalovaný tepelný výkon je vyšší než daná prahová hodnota, bez ohledu na zeměpisné či odvětvové faktory, podléhají emisnímu stropu NO_x stanovenému dotčeným opatřením a mohou být zvýhodněna obchodovatelností povolenek na emise stanovenou uvedeným opatřením. Dotčený systém, který se týká nejvíce znečišťujících podniků, používá kritérium, které je objektivní a je v souladu se sledovaným cílem ochrany životního prostředí. A jednak pouze podnikům, na které se tento režim vztahuje, je pod sankcí pokuty uložena emisní norma nebo striktní míra standardního výkonu. Skutková a právní situace podniků, které podléhají tomuto emisnímu stropu NO_x, tudíž nemůže být považována za srovnatelnou se skutkovou a právní situací podniků, na které se tento strop neuplatní. Každopádně i za předpokladu, že dotčené opatření zavádí rozlišení mezi podniky, a je tedy *a priori* selektivní, vyplývá toto rozlišení z povahy nebo systematiky systému, do něhož toto opatření patří, a nesplňuje tedy podmínku selektivity. Úvahy ekologického charakteru totiž odůvodňují rozlišování mezi podniky emitujícími velké množství NO_x a ostatními podniky.

Naproti tomu ve výše uvedeném rozsudku *SIC v. Komise* Soud rozhodl, že Komise právně dostačujícím způsobem neprokázala, že některá zvýhodnění ve prospěch RTP (osvobození od notářských poplatků, registračních poplatků, jakož i nákladů na zveřejnění týkajících se přeměny tohoto podniku na akciovou společnost prostřednictvím zákona) nesplňují podmínku selektivity z důvodu, že jsou odůvodněna povahou a obecnou systematikou systému, do kterého spadají. Jednak totiž Komise nepřezkoumala otázku, zda použití legislativního nástroje, které vedlo k osvobození od notářských poplatků, nebylo vybráno s cílem, aby se veřejné podniky vyhnuly poplatkům, nebo zda pouze vycházelo

z logiky portugalského právního systému. A jednak měla Komise prokázat, zda do logiky portugalského právního systému spadá i skutečnost, že přeměna RTP na akciovou společnost neproběhla způsobem běžně stanoveným pro soukromé společnosti, to znamená notářským zápisem (se všemi důsledky obecného práva, které z toho vyplývají ve smyslu formalit v souvislosti s registrací a zveřejněním), ale zákonem.

Věc *Government of Gibraltar a Spojené království v. Komise* (rozsudek ze dne 18. prosince 2008, T-211/04 a T-215/04, dosud nezveřejněný) umožnila Soudu, aby podmínku selektivity nově upřesnil.

V srpnu roku 2002 oznámilo Spojené království Komisi reformu zamýšlenou vládou Gibraltarů týkající se korporáční daně, která zahrnovala zavedení tří daní: registračního poplatku, daně z počtu zaměstnanců a daně z užívání majetku pro účely podnikání (business property occupation tax, dále jen „BPOT“), s tím, že povinnost platit obě posledně uvedené daně bude omezena hranicí 15 % zisku. Komise měla za to, že uvedená reforma je selektivní z hlediska regionálního v rozsahu, v němž stanoví, že společnosti v Gibraltarů podléhají obecně nižší dani než společnosti ve Spojeném království. Navíc měla za to, že tři prvky daňové reformy jsou selektivní z věcného hlediska: zaprvé, podmínka vytvoření zisku před vznikem povinnosti platit daň z počtu zaměstnanců a BPOT, jelikož tato podmínka zvýhodňuje podniky, které žádný zisk nevytvářejí; zadruhé, omezení povinnosti platit daň z počtu zaměstnanců a BPOT ve výši 15 % zisku, jelikož toto omezení zvýhodňuje podniky, které mají v dotčeném zdaňovacím období nízké zisky v poměru k počtu svých zaměstnanců a k užívání majetku pro účely podnikání; zatřetí, daň z počtu zaměstnanců a BPOT, jelikož tyto dvě daně zvýhodňují svou povahou podniky, které v Gibraltarů nejsou skutečně fyzicky přítomny.

Na základě uplatnění podmínek stanovených v judikatuře týkající se podpor poskytnutých nižšími politickými jednotkami států¹⁷ Soud rozhodl, že referenční rámec pro posouzení regionální selektivity dotčené daňové reformy odpovídá výhradně území Gibraltarů, a že tudíž nemůže být provedeno žádné srovnání s režimem použitelným ve Spojeném království.

Co se týče věcné selektivity, Soud poznamenal, že kvalifikace daňového opatření vyžaduje rozbor mající tři fáze. Zaprvé musí Komise provést identifikaci a přezkum „obvyklého“ režimu daňového systému, který je použitelný v zeměpisné oblasti, která představuje rozhodný referenční rámec. Právě ve srovnání s tímto „obvyklým“ daňovým režimem musí Komise zadruhé prokázat případnou selektivní povahu výhody, kterou přiznává dotčené daňové opatření. Pokud Komise prokáže, že existují odchylky od „obvyklého“ daňového režimu, které způsobují rozlišování mezi podniky, může dotyčný členský stát předložit důkazy o tom, že uvedené rozlišování je odůvodněno povahou nebo uspořádáním jeho daňového systému. V takovém případě musí Komise zatřetí ověřit, že tomu tak skutečně je. V tomto ohledu Soud dodal, že v případě, že Komise neprovede první a druhou výše uvedenou etapu, nemůže přistoupit ke třetí etapě, aniž by překročila meze svého přezkumu. Takový přístup by totiž mohl jednak umožnit Komisi, aby nahradila členský stát, pokud jde o stanovení jeho daňového systému a jeho „obvyklého“ režimu, a jednak tím

¹⁷ Rozsudek Soudního dvora ze dne 6. září 2006, *Portugalsko v. Komise*, C-88/03, Sb. rozh. s. I-7115, bod 67.

členskému státu znemožnit, aby odůvodnil dotčená rozlišování povahou a uspořádáním oznámeného daňového systému.

Soud, který konstatoval, že Komise ani neprovedla předchozí identifikaci „obvyklého“ režimu oznámeného daňového systému, ani nezpochybnila kvalifikaci provedenou v tomto ohledu orgány Gibraltaru, měl za to, že Komise nemohla prokázat, že některé prvky oznámeného daňového systému mají derogativní, a tedy *a priori* selektivní povahu ve srovnání s jeho „obvyklým“ režimem. Stejně tak měl Soud za to, že Komise nemohla správně posoudit, zda případná rozlišování mezi podniky mohou být odůvodněna povahou a uspořádáním oznámeného daňového systému.

c) Kritérium soukromého investora v tržním hospodářství

V rozsudku ze dne 17. prosince 2008, *Ryanair v. Komise* (T-196/04, dosud nezveřejněný), Soud zrušil rozhodnutí, kterým Komise odděleně přezkoumala dvě dohody uzavřené leteckou společností Ryanair s Valonským regionem, vlastníkem letiště Charleroi, a s Brussels South Charleroi Airport (dále jen „BSCA“), veřejným podnikem ovládaným Valonským regionem, který toto letiště řídí a provozuje. Podle napadeného rozhodnutí tyto dvě dohody zahrnovaly státní podpory neslučitelné se společným trhem. Komise především konstatovala, že Valonský region uzavřel s Ryanair první dohodu jakožto subjekt veřejné moci, a že tudíž jeho roli v rámci této dohody nebylo možno přezkoumat za použití zásady soukromého investora v tržním hospodářství. Soud nejprve uvedl, že vzhledem k tomu, že BSCA je entita hospodářsky závislá na Valonském regionu, měla je Komise považovat za jednu a tutéž entitu. Dále konstatoval, že Valonský region uzavřením dohody se společností Ryanair jednal v rámci provozování hospodářské činnosti. Pouhá skutečnost, že je tato činnost vykonávána v rámci správy veřejného majetku, totiž neznamená, že souvisí s výkonem vrchnostenských pravomocí. Krom toho pouhá okolnost, že Valonský region ve věci stanovování letištních poplatků disponuje nařizovací pravomocí, nevylučuje, že přezkum systému slev z těchto poplatků musí být proveden ve světle zásady soukromého investora v tržním hospodářství.

d) Časová působnost výjimek ze zákazu státních podpor

Ve věci *SIDE v. Komise* (rozsudek Soudu ze dne 15. dubna 2008, T-348/04, dosud nezveřejněný) Komise uplatnila výjimku týkající se opatření určených na podporu kultury a zachování kulturního dědictví stanovenou v čl. 87 odst. 3 písm. d) ES, tedy v ustanovení, které vstoupilo v platnost dne 1. listopadu 1993, na podporu poskytnutou Francií před uvedeným datem. Soud poté, co připomněl, že se hmotněprávní pravidla Společenství v zásadě netýkají situací nastalých před jejich vstupem v platnost, a upřesnil, že tento závěr platí nezávisle na tom, zda by tato pravidla mohla mít příznivé či nepříznivé účinky pro dotčené osoby, rozhodl jednak, že každá nová státní podpora je nezbytně neslučitelná se společným trhem, pokud může narušit hospodářskou soutěž během období, kdy byla poskytována, a pokud nespadá pod žádnou výjimku, a jednak, že dotčená podpora, jakmile jsou její účinky založeny, se stává s konečnou platností slučitelnou, či neslučitelnou se společným trhem. Jelikož analýza slučitelnosti podpory se společným trhem nevyžaduje

pouze posouzení, zda v okamžiku přijetí odpovídajícího rozhodnutí zájem Společenství vyžadoval, aby byla podpora vrácena, či nikoli, musí Komise také ověřit, zda mohla dotčená podpora během období, kdy byla poskytována, narušit hospodářskou soutěž. Na základě těchto úvah Soud dospěl k závěru, že se Komise uplatněním výše uvedené výjimky na období přede dnem 1. listopadu 1993 dopustila nesprávného právního posouzení.

e) Služby obecného hospodářského zájmu

Věc *BUPA a další v. Komise* (rozsudek Soudu ze dne 12. února 2008, T-289/03, dosud nezveřejněný) umožnila Soudu, aby rozvinul svou judikaturu týkající se otázky, zda vyrovnání, které podnik získá jako protiplnění za službu obecného hospodářského zájmu (dále jen „SOHZ“), kterou zajišťuje, představuje státní podporu, či nikoliv. Spor se týkal organizace systému soukromého zdravotního pojištění (dále jen „SZP“) v Irsku, který byl v letech 1994 až 1996 předmětem liberalizace, v jejímž rámci byla Voluntary Health Insurance Board (VHI) podřízena hospodářské soutěži s ostatními provozovateli včetně žalobkyně. V rámci této liberalizace bylo rozhodnuto o založení systému vyrovnávání rizik (dále jen „RES“) řízeného ze strany Health Insurance Authority (dále jen „HIA“). RES představuje v podstatě mechanismus, který stanoví jednak, že pojistitelé SZP, kteří mají rizikový profil bezpečnější než běžný tržní rizikový profil, musí zaplatit HIA poplatek, a jednak, že HIA musí provést příslušnou platbu pojistitelům SZP, kteří mají rizikový profil méně bezpečný než běžný profil. Mechanismus upřesňuje různé prahové hodnoty pro provedení plateb RES. Komise, která projednávala stížnost ze strany BUPA, jakož i oznámení RES ze strany Irsko, rozhodla, že platby v rámci RES představují náhradu, která je určena jako vyrovnání za závazky SOHZ, tedy závazky, jejichž cílem je zajistit všem osobám žijícím v Irsku minimální úroveň služeb SZP za stejnou cenu, nezávisle na jejich zdravotním stavu, na jejich věku nebo na jejich pohlaví (dále jen „závazky SZP“)¹⁸.

Soud rozhodl, že i když v době rozhodné z hlediska rozboru Komise nebyl rozsudek Soudního dvora ze dne 24. července 2003, *Altmark Trans a Regierungspräsidium Magdeburg*¹⁹ (dále jen „rozsudek Altmark“), ještě vydán, je třeba legalitu napadeného rozhodnutí přezkoumat právě na základě daných čtyř podmínek, které Soudní dvůr v uvedeném rozsudku stanovil (dále jen „podmínky uvedené v rozsudku Altmark“). Jednak totiž Soudní dvůr nestanovil žádné omezení časové působnosti pravidel stanovených v rozsudku Altmark, a jednak výklad ustanovení práva Společenství Soudním dvorem pouze vyjasňuje a upřesňuje jeho význam a dosah tak, jak mělo být vykládáno a uplatněno, a to i ze strany orgánů Společenství, od okamžiku svého vstupu v platnost. Soud uvedl, že v projednávané věci musí být podmínky uvedené v rozsudku Altmark, jejichž rozsah se kromě toho ve velké míře překrývá s rozsahem podmínek čl. 86 odst. 2 ES, uplatněny v souladu s duchem a účelem, kterými byla vedena formulace jejich znění, ale způsobem přizpůsobeným zvláštnostem projednávané věci.

V rámci první podmínky uvedené v rozsudku Altmark, podle níž musí být podnik, který je příjemcem náhrad, skutečně pověřen plněním jasně definovaných závazků veřejné

¹⁸ Rozhodnutí K(2003) 1322 konečné ze dne 13. května 2003 (státní podpora N 46/2003-Irsko).

¹⁹ C-280/00, Recueil, s. I-7747.

služby, Soud konstatoval, že právo Společenství nenabízí ani jasnou a přesnou právní definici pojmu „úkol SOHZ“, ani zavedenou právní koncepci, která by s konečnou platností stanovila podmínky, které musí být splněny, aby se členský stát mohl právoplatně dovolávat existence a ochrany úkolu SOHZ. Členské státy mají proto širokou posuzovací pravomoc při vymezení definice toho, co považují za SOHZ, a Komise může tuto definici zpochybnit pouze v případě zjevného pochybení. Tato rozsáhlá posuzovací pravomoc však neznamena, že by byl členský stát zbaven povinnosti dbát na to, aby úkol SOHZ, jehož se dovolává, splňoval určité minimální požadavky (jimiž jsou zejména existence aktu veřejné moci, kterým jsou dotčené subjekty pověřeny daným úkolem, a jeho univerzální a závazná povaha), které jsou společné všem úkolům SOHZ ve smyslu Smlouvy o ES, a povinnosti prokázat, že tato kritéria jsou v projednávaném případě skutečně splněna. Pokud členský stát nepředloží důkaz o tom, že jsou tato kritéria splněna, může to představovat pochybení spočívající ve zjevně nesprávném posouzení, které musí Komise sankcionovat. Mimoto, členský stát musí uvést, z jakých důvodů se domnívá, že dotčená služba má být díky své zvláštní povaze kvalifikována jako SOHZ. Bez takového odůvodnění by totiž nebyla možná kontrola, byť jen okrajová, kterou vykonávají orgány Společenství. Soud krom toho uvedl, že pro svěřeni úkolu SOHZ není nezbytné, aby subjektu pověřenému tímto úkolem bylo uděleno výlučné nebo zvláštní právo k jeho splnění, a že toto pověření může rovněž spočívat v závazku, který je uložen velkému počtu, nebo dokonce všem hospodářským subjektům činným na stejném trhu. Naproti tomu, podmínkami nezbytnými pro to, aby byla doložena existence úkolů SOHZ, jsou jejich závazná a univerzální povaha: i když první podmínka znamená, že poskytovatel je povinen uzavřít smlouvu za neměnných podmínek, aniž by mohl druhou smluvní stranu odmítnout, neznamena druhá podmínka, že by dotčená služba musela nutně být poskytována celé populaci členského státu, za předpokladu, že je dotčená služba nabízena za jednotných a nediskriminačních cen a za kvalitativně podobných podmínek pro všechny zákazníky. Na základě uplatnění těchto kritérií v projednávaném případě Soud rozhodl, že RES první podmínku uvedenou v rozsudku Altmark splňuje.

Pokud jde o druhou podmínku uvedenou v rozsudku Altmark, která stanoví, že kritéria, na jejichž základě je vypočítáno vyrovnání za plnění úkolu SOHZ, musí být stanovena předem a objektivním a transparentním způsobem, Soud konstatoval, že je rovněž v projednávané věci splněna. Případná pravomoc irských orgánů v rámci výpočtu plateb RES totiž není jako taková v rozporu s existencí objektivních a transparentních kritérií. Kromě toho samotná složitost ekonomických a matematických vzorců pro výpočet, který je třeba provést, se nedotýká přesnosti a jasně stanovené povahy příslušných kritérií.

V rámci přezkumu třetí podmínky uvedené v rozsudku Altmark, podle níž musí být vyrovnávání nezbytné a přiměřené ve vztahu k nákladům vynaloženým na plnění úkolu SOHZ, Soud poznamenal, že platby RES nemají za cíl poskytnout vyrovnání za případné náklady nebo zvýšené náklady spojené s konkrétním poskytováním některých služeb SZP, ale pouze vyrovnávat dodatečné náklady, u kterých se vychází z toho, že vyplývají z negativního odchýlení rizikového profilu pojistitele SZP vůči průměrnému tržnímu rizikovému profilu. To však neznamena porušení dotčené podmínky. Jelikož se totiž systém vyrovnání dotčený v projednávané věci radikálně liší zejména od systému přezkoumaného v rozsudku Altmark, nemůže striktně vyhovět třetí podmínce uvedené v rozsudku Altmark, která vyžaduje, aby bylo možno určit náklady způsobené plněním závazku SOHZ. Nicméně kvantifikace zvýšených nákladů prostřednictvím srovnání mezi skutečným rizikovým

profilem pojistitele SZP a průměrným tržním rizikovým profilem s ohledem na částky uhrazené veškerými pojistiteli SZP podléhajícími RES je v souladu s účelem a duchem uvedené podmínky, jelikož výpočet vyrovnání je založen na konkrétních objektivních, jasně identifikovatelných a kontrolovatelných okolnostech.

Pokud jde o čtvrtou podmínku uvedenou v rozsudku *Altmark*, která vyžaduje, aby náklady vynaložené za účelem plnění úkolu SOHZ odpovídaly nákladům efektivního podniku, Soud rozhodl, že Komise mohla mít právoplatně za to, že v projednávaném případě není srovnání mezi případnými příjemci plateb RES a efektivně hospodařícím subjektem nezbytné. Je třeba vzít v úvahu skutečnost, že se uvedená podmínka ve vztahu k systému RES neuplatní striktně z důvodu dvou následujících specifických okolností: neutrality systému vyrovnávání, který tvoří RES, ve vztahu k příjmům a ziskům pojistitelů SZP a zvláštní povahy zvýšených nákladů spojených s negativním rizikovým profilem uvedených pojistitelů²⁰.

Jiné rozsudky umožnily Soudu, aby v roce 2008 doplnil strukturu rozboru použitelného ve vztahu k vyrovnání za plnění SOHZ.

V rozsudku ze dne 1. července 2008, *Deutsche Post v. Komise* (T-266/02, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Soud nejprve zdůraznil, že jestliže byly státní prostředky poskytnuty jako vyrovnání za dodatečné náklady spojené s plněním SOHZ při dodržení podmínek uvedených v rozsudku *Altmark*, Komise nemůže, aniž by zbavila čl. 86 odst. 2 ES veškerého užitečného účinku, kvalifikovat poskytnuté veřejné prostředky jako státní podporu, pokud jejich celková částka nepřesahuje výši dodatečných nákladů vzniklých v důsledku plnění uvedeného úkolu SOHZ. Pokud proto Komise opomene ověřit, zda výše vyrovnání nepřesahuje výši dodatečných nákladů spojených s poskytováním SOHZ, neprokáže právně dostačujícím způsobem, že uvedené vyrovnání poskytuje výhodu ve smyslu čl. 87 odst. 1 ES, a že tedy může představovat státní podporu. Krom toho, pokud Komise v tomto ohledu neprovedla žádný přezkum ani žádné posouzení, nepřísluší soudu Společenství, aby namísto uvedeného orgánu provedl přezkum, který Komise nikdy neprovedla, a aby odhadl závěry, ke kterým by na konci tohoto přezkumu dospěla.

Ve výše uvedeném rozsudku *SIC v. Komise* Soud prohlásil, že Portugalská republika nebyla povinna zorganizovat výběrové řízení před zadáním SOHZ televizního vysílání RTP. Specifičnost veřejné služby televizního vysílání, zejména její souvislost s demokratickými, společenskými a kulturními potřebami každé společnosti, totiž vysvětluje a odůvodňuje skutečnost, že od členského státu nelze vyžadovat, aby vypsál výběrové řízení za účelem zadání SOHZ televizního vysílání, přinejmenším když se rozhodne zajistit sám tuto veřejnou službu prostřednictvím veřejnoprávní společnosti, jak je tomu v projednávaném případě.

Soud uvedl, že členské státy jsou příslušné k definování SOHZ televizního vysílání způsobem, který zahrnuje vysílání širokého programového spektra, přičemž je subjektu pověřenému SOHZ současně povoleno, aby vykonával takové obchodní činnosti, jako je prodej vysílacího času pro reklamu. Kdyby tomu tak nebylo, závisela by sama definice SOHZ televizního vysílání na způsobu jejího financování, přestože je SOHZ již z povahy

²⁰ Ve výše uvedeném rozsudku *Hotel Cipriani a další v. Komise* Soud potvrdil, že co se týče rozhodnutí vydaných Komisí před vydáním rozsudku *Altmark*, je třeba přezkoumat, zda celkový přístup, který byl sledován, je slučitelný s podstatou podmínek podle rozsudku *Altmark*.

věci definována ve vztahu k obecnému zájmu, kterému má vyhovět, a nikoliv ve vztahu k prostředkům, které budou zajišťovat její poskytování.

Pokud jde o kontrolu dodržení podmínek pověření veřejnou službou ze strany RTP, Soud uvedl, že pouze členský stát je schopen posoudit, zda provozovatel vysílání poskytující veřejnou službu dodržuje normy kvality vymezené ve svém pověření. Komise se musí omezit na zjištění existence nezávislého kontrolního mechanismu na vnitrostátní úrovni, což v projednávaném případě učinila. Pokud jde o přiměřenost financování nákladů veřejné služby, dospěl Soud k závěru, že Komise tím, že nepožádala Portugalskou republiku, aby jí předala některé auditorské zprávy RTP, porušila svou povinnost přezkumu. Komise totiž nemůže opomenout vyžádat si sdělení informací, o kterých se zdá, že mohou potvrdit, nebo vyvrátit jiné informace, které jsou relevantní pro přezkum dotčeného opatření, ale jejichž hodnověrnost nemůže být považována za dostatečně prokázanou.

Soud mimoto ve výše uvedeném rozsudku *TV 2/Danmark a další v. Komise* uvedl, že SOHZ televizního vysílání se nemusí nutně omezit na vysílání nevýdělečných programů. Tvrzení, podle něhož podnik TV 2 pověřený SOHZ (TV 2) bude nevyhnutelně veden k subvencování své obchodní činnosti prostřednictvím státního financování veřejné služby, Soud chápe v tom smyslu, že poukazuje nanejvýš na riziko, kterému musí členské státy předejít a které musí Komise případně sankcionovat. Krom toho, pokud jde o volnost ponechanou TV 2 dánskými orgány při konkrétním definování jejího programu, Soud konstatoval, že není nic neobvyklého, když provozovatel vysílání poskytující veřejnou službu požívá, s výhradou dodržování kvalitativních požadavků, při výběru programů redakční nezávislosti ve vztahu k politické moci.

f) Podpory určené k náhradě škod způsobených mimořádnými událostmi

Podle čl. 87 odst. 2 písm. b) ES musí být za slučitelné se společným trhem prohlášeny podpory poskytované za účelem náhrady škod způsobených mimořádnými událostmi.

Po útocích ze dne 11. září 2001 přijala Komise dne 10. října 2001 sdělení²¹, v němž měla za to, že na základě uvedeného ustanovení lze povolit náhradu zejména nákladů vyvolaných uzavřením amerického vzdušného prostoru od 11. do 14. září 2001. Soud v rozsudku ze dne 25. června 2008, *Olympiaki Aeroporia Ypiresies v. Komise* (T-268/06, dosud nezveřejněný), částečně zrušil rozhodnutí Komise, kterým se za neslučitelnou se společným trhem prohlašuje část podpor poskytnutých Řeckou republikou za účelem náhrady ztrát způsobených zrušením letů stanovených mimo rámec období uvedeného v uvedeném sdělení. Soud rozhodl, že i když čl. 87 odst. 2 písm. b) ES umožňuje poskytnout náhradu pouze za hospodářská znevýhodnění přímo způsobená mimořádnými událostmi, může být uznána existence přímé souvislosti, i když škoda – stejně jako v projednávané věci – vznikne krátce po uplynutí výše uvedeného období.

²¹ KOM(2001) 574 konečné.

3. Procesní pravidla

Konečně, judikatura z roku 2008 umožnila vyjasnit povinnosti Komise, přijímá-li druhé rozhodnutí o státní podpoře, která byla předmětem rozhodnutí zrušeného Soudem. Ve výše uvedeném rozsudku *Alitalia v. Komise* Soud rozhodl, že Komise v takovém případě nemá povinnost znovu zahájit formální vyšetřovací řízení, jelikož k protiprávnostem sankcionovaným Soudem nedošlo již při zahájení řízení. Mimoto Komise nebyla povinna dotčeným třetím osobám, jejichž právo uplatnit své připomínky bylo v rámci prvního rozhodnutí zaručeno zveřejněním oznámení rozhodnutí Komise o zahájení formálního vyšetřovacího řízení v Úředním věstníku, znovu nabídnout tutéž možnost v rámci přijetí druhého rozhodnutí.

Ochranná známka Společenství

Rozhodnutí týkající se použití nařízení (ES) č. 40/94²² představují v roce 2008 i nadále významné množství (171) věcí, které Soud ukončil, třebaže představují nižší procentní podíl na ukončených věcech než v roce 2007.

1. Absolutní důvody pro zamítnutí zápisu

Soud se poprvé v rozsudku ze dne 12. listopadu 2008, *Lego Juris v. OHIM – Mega Brands (Lego kostka)* (T-270/06, dosud nezveřejněný), týkajícím se řízení o prohlášení neplatnosti, vyjádřil k rozsahu působnosti absolutního důvodu pro zamítnutí stanoveného v čl. 7 odst. 1 písm. e) ii) nařízení č. 40/94, podle něhož se do rejstříku nezapíší označení, která jsou tvořena výlučně tvarem výrobku, který je nezbytný pro dosažení technického výsledku. Soud rozhodl, že uvedené ustanovení brání zápisu jakéhokoli tvaru, který je tvořen výlučně, pokud jde o jeho základní vlastnosti, tvarem výrobku, který je technicky v příčinné souvislosti a dostačuje k dosažení cíleného technického výsledku, i když lze tohoto technického výsledku dosáhnout jinými tvary užívanými totéž či jiné technické řešení. Tyto vlastnosti musejí být určeny objektivně na základě grafického ztvárnění dotčeného tvaru a případných popisů předložených při podání přihlášky ochranné známky, a nikoli na základě vnímání cílového spotřebitele.

V jiném řízení o prohlášení neplatnosti Soud v rozsudku ze dne 15. října 2008, *Powerserv Personalservice v. OHIM – Manpower (MANPOWER)* (T-405/05, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), upřesnil zeměpisný rozsah, ve kterém může relevantní veřejnost vnímat označení tvořené anglickým slovem „manpower“ jako popisné. V tomto ohledu rozhodl, že tomu tak může být i v případě neanglicky mluvících členských států za podmínky, že se zaprvé toto anglické slovo stalo součástí jazyka dotčené země a může v ní být používáno namísto výrazu značícího v tomto jazyce „pracovní sílu“ nebo „lidskou práci“, nebo že zadruhé v kontextu, do kterého spadají výrobky a služby chráněné ochrannou známkou MANPOWER, je angličtina používána, byť jen alternativně k národnímu

²² Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství (Úř. věst. 1994, L 11, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 146).

jazyku, k oslovení relevantní veřejnosti. Podle těchto kritérií Soud dochází k závěru, že odvolací senát měl správně za to, že je dotčené označení popisné v Německu a Rakousku, zatímco měl nesprávně za to, že tomu je stejně v Nizozemsku, ve Švédsku a v Dánsku. Jiné úvahy týkající se úlohy znalosti jazyků u relevantní veřejnosti jsou uvedeny v rozsudku ze dne 26. listopadu 2008, *New Look v. OHIM (NEW LOOK)* (T-435/07, nezveřejněný), ve kterém Soud rozhodl, že vzhledem k tomu, že je obecně známou skutečností, že široká veřejnost ve skandinávských zemích, v Nizozemsku a Finsku má základní znalost angličtiny, mohl mít odvolací senát právem za to, že označení NEW LOOK, tedy běžný výraz, který spadá do běžné angličtiny a nevykazuje žádnou jazykovou obtíž, v těchto zemích postrádá jakoukoli rozlišovací způsobilost.

Jiný významný přínos judikatury z tohoto roku v dané oblasti se týká rozsahu odkazu čl. 7 odst. 1 písm. h) nařízení č. 40/94 na absolutní důvody pro zamítnutí uvedené v článku 6ter Pařížské úmluvy²³. Ve věci, ve které byl vydán rozsudek ze dne 28. února 2008, *American Clothing Associates v. OHIM (Vyobrazení javorového listu)* (T-215/06, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), která vznikla na základě žaloby podané podnikem, kterému Úřad pro harmonizaci na vnitřním trhu (ochranné známky a vzory) (dále jen „OHIM“) odmítl zapsat označení tvořené zejména javorovým listem z důvodu, že se javorový list objevuje na kanadské vlajce, Soud rozhodl, že z důvodu rozdílu, který uvedená úmluva činí mezi „továrními nebo obchodními známkami“ a „ochrannými známkami pro služby“, se její článek 6ter písm. a), který ukládá odmítnout zápis zejména vlajek a jiných znaků státní svrchovanosti, na „ochranné známky pro služby“ nepoužije. Kdyby totiž zákonodárce Společenství měl v úmyslu rozšířit tento zákaz na ochranné známky pro služby, neomezil by se na pouhý odkaz na článek 6ter Pařížské úmluvy, nýbrž by tento zákaz zmínil v samotném textu článku 7 nařízení č. 40/94. Krom toho Soud uvedl, že na rozdíl od toho, co je stanoveno pro posouzení rozlišovací způsobilosti kombinované ochranné známky, je při použití článku 6ter Pařížské úmluvy třeba zohlednit každý prvek zmiňované ochranné známky a k tomu, aby nedošlo k zápisu dotčené ochranné známky, postačuje, že jeden z těchto prvků představuje znak státní svrchovanosti nebo jeho napodobení, nezávisle na jejím celkovém vnímání. Konečně použití čl. 6ter odst. 1 písm. a) Pařížské úmluvy není podmíněno existencí možnosti omylu dotčené veřejnosti ohledně původu výrobků označených přihlašováním ochrannou známkou nebo ohledně existence spojitosti mezi majitelem této ochranné známky a státem, jehož symbolický znak je obsažen v uvedené ochranné známce.

V rozsudku ze dne 9. července 2008, *Hartmann v. OHIM (E)* (T-302/06, nezveřejněný), Soud poskytl významné upřesnění judikatury, podle níž OHIM může založit svou analýzu na skutečnostech vyplývajících z praktické zkušenosti obecně získané při uvádění výrobků všeobecné spotřeby na trh, aniž by musel uvádět příklady takové zkušenosti. Soud rozhodl, že vzhledem k tomu, že výrobky uvedené v přihlašené ochranné známce oddělení OHIM definovala jako výrobky, které nejsou určeny k všeobecné spotřebě, ale jsou určeny specializované veřejnosti, nelze připustit, že tato oddělení svou analýzu zakládají na konkrétních skutečnostech, které může znát každý.

²³ Pařížská úmluva na ochranu průmyslového vlastnictví ze dne 20. března 1883, ve znění změn a doplňků (UN Treaty Series, svazek 828, č. 11847, s. 108).

Soud upřesnil vztah, který musí existovat mezi ochrannou známkou a dotčenými výrobky nebo službami, aby ochranná známka mohla být považována za popisnou, v několika rozsudcích, zejména v rozsudku ze dne 2. dubna 2008, *Eurocopter v. OHIM (STEADYCONTROL)* (T-181/07, nezveřejněný), rozsudku ze dne 24. září 2008, *HUP Usługi Polska v. OHIM – Manpower (I.T.@MANPOWER)* (T-248/05, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), rozsudku ze dne 15. října 2008, *REWE-Zentral v. OHIM (Port Louis)* (T-230/06, nezveřejněný), rozsudku ze dne 25. listopadu 2008, *CFCMCEE v. OHIM (SURFCARD)* (T-325/07, nezveřejněný), a ze dne 2. prosince 2008, *Ford Motor v. OHIM (FUN)* (T-67/07, dosud nezveřejněný). V tomto posledně uvedeném rozsudku Soud konkrétně shledal, že vztah mezi smyslem slova „fun“ a pozemními motorovými vozidly, jakož i díly a částmi pozemních motorových vozidel není dostatečně přímý a konkrétní, aby bylo možné – na rozdíl od toho, jak rozhodl odvolací senát – zápis přihlášené ochranné známky zamítnout.

Konečně v rozsudku ze dne 12. března 2008, *Compagnie générale de diététique v. OHIM (GARUM)* (T-341/06, nezveřejněný), Soud upřesnil, že analýza rozlišovací způsobilosti označení musí odkazovat na konkrétní a aktuální, nebo přinejmenším velmi pravděpodobnou a dostatečně časově blízkou tržní zkušenost. Naproti tomu předpokládaný, případně hypotetický vývoj bez jakéhokoli vztahu ke konkrétním a ověřitelným skutečnostem v zásadě stačit nemůže.

2. Relativní důvody pro zamítnutí zápisu

Soud se stejně jako v roce 2007 ve sporu mezi českou společností Budějovický Budvar a americkou společností Anheuser-Busch v rozsudku ze dne 16. prosince 2008, *Budějovický Budvar v. OHIM – Anheuser-Busch (BUD)* (T-225/06, T-255/06, T-257/06 a T-309/06, dosud nezveřejněný), vyjádřil k výkladu čl. 8 odst. 4 nařízení č. 40/94, který umožňuje proti zápisu ochranné známky Společenství podat námitky uplatňující starší označení, které není ochrannou známkou. Soud nejprve uvedl, že OHIM musí zohlednit starší práva chráněná v členských státech, aniž by mohl zpochybnit jejich kvalifikaci. Jelikož je ochrana přiznaná označení původu „bud“ v Rakousku a ve Francii platná na základě vnitrostátních právních předpisů těchto států, OHIM tak musí účinky této ochrany zohlednit. Dále Soud konstatoval, že OHIM měl namísto použití článku 43 nařízení č. 40/94 *per analogiam* a požadavku, aby společnost Budějovický Budvar prokázala „skutečné“ užívání označení „bud“, ověřit, zda byla dotčená označení užívána v kontextu obchodní činnosti, jejímž cílem je dosažení hospodářských výhod, a nikoli v soukromé oblasti, a to bez ohledu na území, na kterém k tomuto užívání dochází. Soud měl za to, že česká společnost prokázala, že jsou dotčená označení užívána v obchodním styku. Navíc Soud konstatoval, že OHIM pochybil, když nezohlednil všechny skutkové a právní okolnosti relevantní k určení, zda dotčené vnitrostátní právní předpisy umožňují společnosti Budějovický Budvar zakázat užívání pozdější ochranné známky.

Jeden z dalších hlavních přínosů judikatury v roce 2008 v dané oblasti se týká otázky podobnosti výrobků nebo služeb, kterých se týkají starší ochranná známka a přihlášená ochranná známka, za účelem posouzení existence nebezpečí záměny. V rozsudku ze dne 18. června 2008, *Coca-Cola v. OHIM – San Polo (MEZZOPANE)* (T-175/06, dosud nezveřejněný),

Soud zaprvé shledal, že mezi vínem a pivem existuje jen slabá podobnost. Třebaže víno a pivo mohou z části uspokojovat tutéž potřebu vychutnávat nápoj při jídle nebo jako aperitiv, relevantní spotřebitel je vnímá jako odlišné výrobky. Krom toho neexistuje žádná skutečnost, která by umožnila dospět k závěru, že kupující jednoho z těchto výrobků je veden k tomu, aby koupil i druhý, a že tak jsou komplementární. Naproti tomu i když se zohlední rozdíly v cenách, víno a pivo mají v určité míře konkurenční charakter.

V rozsudku ze dne 4. listopadu 2008, *Group Lottuss v. OHIM – Ugly (COYOTE UGLY)* (T-161/07, nezveřejněný), Soud shledal existenci vysoké komplementarity jednak mezi „pivem“, a jednak mezi „službami koktejlového baru“, jakož i „zábavními službami, diskotékami a nočními podniky“. Pivo je totiž konzumováno pro uhašení žízně nebo pro potěšení, zatímco tyto služby se týkají činnosti spočívající v přípravě a podávání alkoholických nápojů v místech, kam se vyráží za zábavou. Soud měl za to, že OHIM tedy může právem konstatovat existenci nízkého stupně podobnosti mezi těmito výrobky a těmito službami. Je tomu jinak, pokud jde o podobnost mezi pivem a „kulturními činnostmi“, jelikož tyto kulturní činnosti s pivem vykazují vztah komplementarity, který je méně výrazný v porovnání se službami uvedenými výše.

Komplementarita mezi výrobky a službami je rovněž předmětem dvou dalších rozsudků, vydaných v souvislosti s řízeními o prohlášení neplatnosti. V rozsudku ze dne 24. září 2008, *Oakley v. OHIM – Venticinque (O STORE)* (T-116/06, dosud nezveřejněný), Soud stanovil, že vztah mezi službami poskytovanými v rámci maloobchodu s určitými oděvními výrobky a těmiž výrobky se vyznačuje úzkou vazbou v tom smyslu, že výrobky jsou důležité, případně nezbytné pro poskytování zmíněných služeb. Posledně uvedené služby jsou totiž poskytovány při prodeji uvedených výrobků a maloobchod zahrnuje všechny činnosti subjektu podněcující k uzavření prodeje. Naproti tomu tento vztah neexistuje, jestliže se prodejní služby, na které se vztahuje ochranná známka, týkají módních doplňků a jestliže se jiná ochranná známka týká oděvních a kožených výrobků.

V rozsudku ze dne 12. listopadu 2008, *Weiler v. OHIM – IQNet Association – The International Certification Network (Q2WEB)* (T-242/07, nezveřejněný), Soud k odůvodnění svého zjištění, podle něhož všechny dotčené výrobky a služby, kterých se týká ochranná známka Q2WEB, mohou být užívány nebo poskytovány doplňkově nebo následně, aby spotřebitelům poskytly dotčené služby, kterých se týká ochranná známka QWEB Certified Site, uvedl, že poskytovatelé telekomunikačních služeb, zvláště takových telekomunikačních služeb prostřednictvím internetu, kterých se týká ochranná známka QWEB Certified Site, zpravidla svým klientům poskytují software, jakož i službu údržby a aktualizace tohoto softwaru, který je tedy již z povahy věci důležitý pro užívání poskytnuté telekomunikační služby, a že takový software a služby jsou součástí výrobků a služeb, kterých se týká ochranná známka Q2WEB.

Judikatura z tohoto roku krom toho přinesla poznatky týkající se koncepčního srovnání mezi kolidujícími označeními v rámci řízení *inter partes*. Soud, který se musel vyjádřit k podobnosti mezi slovními označeními EL TIEMPO a TELETIEMPO, v rozsudku ze dne 22. dubna 2008, *Casa Editorial el Tiempo v. OHIM – Instituto Nacional de Meteorología (EL TIEMPO)* (T-233/06, nezveřejněný), rozhodl, že nic ve znění popisu dotčených výrobků a služeb neumožňuje mít za to, že slovo „tiempo“ bude nezbytně vykládáno v časovém

významu, pokud jde o přihlášenou ochrannou známku, a v klimatologickém významu, pokud jde o starší ochranné známky.

Krom toho v rozsudku ze dne 2. prosince 2008, *Harman International Industries v. OHIM – Becker (Barbara Becker)* (T-212/07, dosud nezveřejněný), Soud rozhodl, že jestliže je slovní ochranná známka složena ze dvou prvků, z nichž jeden je společný s jediným prvkem tvořícím jinou slovní ochrannou známku, pro shledání nebezpečí záměny se nevyžaduje, aby společný prvek kolidujících ochranných známek tvořil dominantní prvek celkového dojmu, který složená ochranná známka vyvolává. Pokud by totiž taková podmínka byla vyžadována, třebaže společný prvek ve složené ochranné známce má samostatnou rozlišovací roli, majitel starší ochranné známky by byl zbaven výlučného práva z této ochranné známky.

Konečně Soud upřesnil, jaká je úroveň pozornosti průměrného spotřebitele, když kupuje levný kus nábytku. Vzhledem k tomu, že tento spotřebitel jedná na základě řady funkčních a estetických úvah, aby vytvořil harmonii s ostatními kusy nábytku, kterými již disponuje, Soud v rozsudku ze dne 16. ledna 2008, *Inter-KEA v. OHIM – Waibel (idea)* (T-112/06, nezveřejněný), rozhodl, že ačkoli nákup ve striktním slova smyslu v případě některých kusů nábytku může proběhnout rychle, postup srovnávání a úvah, který výběru předchází, již pojmově vyžaduje vysokou úroveň pozornosti.

3. Formální a procesní otázky

a) Důkaz o skutečném užívání starší ochranné známky

V rozsudku ze dne 10. září 2008, *Boston Scientific v. OHIM – Terumo (CAPIO)* (T-325/06, nezveřejněný), Soud rozhodl, že číselné údaje obsažené v seznamu prodeje výrobků, na které se vztahuje starší ochranná známka, který u OHIM předložil majitel této starší ochranné známky, lze prokázat i jinými prostředky, než je notářský zápis nebo prohlášení uvedené v čl. 76 odst. 1 nařízení č. 40/94 a v pravidle 22 nařízení (ES) č. 2868/95²⁴. Skutečnost, že některé prvky faktur odpovídajících těmto prodejem jsou uvedeny v seznamu, svědčí o jeho ucelenosti a věrohodnosti. Krom toho vystavení faktury prokazuje, že starší ochranná známka byla užívána veřejně a navenek, a nikoli pouze uvnitř podniku, který je jejím majitelem, nebo v rámci distribuční sítě, kterou tento podnik vlastní nebo kontroluje.

V rozsudku ze dne 26. listopadu 2008, *Rajani v. OHIM – Artoz-Papier (ATOZ)* (T-100/06, nezveřejněný), Soud přezkoumává otázku data, které je třeba zohlednit jako *dies a quo* pro výpočet doby pěti let, během které se na starší ochrannou známku nemůže vztahovat důkaz o skutečném užívání, jestliže tato ochranná známka byla předmětem přihlášky k mezinárodnímu zápisu u Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO), která byla podána k určitému datu, ale v členském státě její ochrana započala k pozdějšímu datu. Poté, co Soud konstatoval, že tato otázka spadá pod dotyčné vnitrostátní právo, rozhodl, že pokud je podle tohoto práva ochrana mezinárodně zapsané ochranné známky prozatímně

²⁴ Nařízení Komise (ES) č. 2868/95 ze dne 13. prosince 1995, kterým se provádí nařízení č. 40/94 (Úř. věst. L 303, s. 1; Zvl. vyd. 17/01, s. 189).

odmítnuta, ale později je přiznána, má se za to, že k zápisu došlo k datu, kdy WIPO převzala konečné oznámení týkající se přiznání ochrany.

b) Funkční kontinuita

Soud uplatnil zásady stanovené v rozsudku Soudního dvora ze dne 13. března 2007, *OHIM v. Kaul*²⁵, když v rozsudku ze dne 17. června 2008, *El Corte Inglés v. OHIM – Abril Sánchez a Ricote Saugar (BOOMERANGTV)* (T-420/03, dosud nezveřejněný), upřesnil, že ačkoli odvolací senát není povinen vzít v úvahu skutkové okolnosti a důkazy poprvé předložené v řízení před ním, je nutno ověřit, zda svým odmítnutím neporušil čl. 74 odst. 2 nařízení č. 40/94, když se domníval, že nemá žádný prostor pro uvážení. Soud měl za to, že povaha daných skutečností a důkazů je jen jedním z prvků, které mohou být brány v úvahu v rámci výkonu posuzovací pravomoci OHIM, jejíž výkon mu přísluší. Vzhledem k tomu, že odvolací senát vycházel ze skutečnosti, že žalobkyně měla možnost předložit předmětné dokumenty námitkovému oddělení, domníval se implicitně, že okolnosti projednávaného případu brání jejich zohlednění. Odvolací senát tak principiálně neshledal, že by dokumenty, které byly žalobkyní poprvé předloženy v řízení před ním, byly nepřipustné, ale své rozhodnutí v tomto bodě odůvodnil.

c) Právní zájem na podání návrhu a řízení o prohlášení neplatnosti

V rozsudku ze dne 8. července 2008, *Lancôme v. OHIM – CMS Hasche Sigle (COLOR EDITION)* (T-160/07, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Soud rozhodl, že z uspořádání čl. 55 odst. 1 nařízení č. 40/94 vyplývá, že zákonodárce zamýšlel umožnit každé fyzické nebo právnické osobě a každé skupině, která má procesní způsobilost, aby podávala návrhy na prohlášení neplatnosti založené na absolutních důvodech neplatnosti, aniž by bylo nezbytné prokazovat existenci právního zájmu na podání návrhu, zatímco pokud jde o návrhy na prohlášení neplatnosti založené na relativních důvodech neplatnosti, výslovně okruh osob navrhujiících prohlášení neplatnosti omezil na majitele starších ochranných známek nebo práv, jakož i na držitele licence.

d) Povinnosti odvolacích senátů

Soud, který vycházel z ustálené judikatury v oblasti povinnosti uvést odůvodnění²⁶, ve svém rozsudku ze dne 9. července 2008, *Reber v. OHIM a Chocoladefabriken Lindt & Sprüngli (Mozart)* (T-304/06, dosud nezveřejněný), uvedl, že odvolací senát ve svém rozhodnutí zpravidla nemusí poskytovat specifickou odpověď na každý argument vycházející z toho, že v jiných podobných věcech existují rozhodnutí jeho vlastních oddělení nebo vnitrostátních orgánů a soudů, která obsahují určitý názor, pokud z odůvodnění rozhodnutí, které přijímá

²⁵ C-29/05 P, Sb. rozh. s. I-2213.

²⁶ Rozsudky Soudního dvora ze dne 7. ledna 2004, *Aalborg Portland a další v. Komise*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, a ze dne 8. února 2007, *Groupe Danone v. Komise*, C-3/06 P, Sb. rozh. s. I-1331.

v konkrétní věci, přinejmenším implicitně, ale jasně a jednoznačně vyplývají důvody, pro které tato jiná rozhodnutí nejsou relevantní nebo nejsou při jeho posouzení zohledněna.

Ve výše uvedeném rozsudku *COYOTE UGLY* Soud rozhodl, že ačkoli odvolací senát má právo, zjistí-li podobnost, třebaže částečnou, mezi dotčenými výrobky a službami v rámci námitkového řízení, i bez návrhu rozdělit služby, na které se vztahuje přihlášená ochranná známka, tím, že uvede přesně podjednotky slučitelné se starší ochrannou známkou, takovou povinnost nemá.

Ochrana odrůdových práv

Nařízení (ES) č. 2100/94²⁷ vytvořilo systém odrůdových práv Společenství, který pro rostlinné odrůdy umožňuje přiznat práva průmyslového vlastnictví, která jsou platná na celém území Společenství. Provádění a uplatňování tohoto režimu Společenství zajišťuje Odrůdový úřad Společenství (dále jen „CPVO“), decentralizovaná agentura Společenství, která má sídlo v Angers (Francie) a své činnosti vykonává od 27. dubna 1995. V rámci CPVO byl zřízen odvolací senát rozhodující o stížnostech podaných proti určitým druhům rozhodnutí přijatých Odrůdovým úřadem Společenství. V souladu s článkem 73 uvedeného nařízení lze proti rozhodnutí odvolacího senátu CPVO podat opravný prostředek u soudu Společenství.

V průběhu roku 2008 Soud vydal první dva rozsudky týkající se rozhodnutí přijatých odvolacím senátem CPVO. Poté, co se Soud v rozsudku ze dne 31. ledna 2008, *Federación de Cooperativas Agrarias de la Comunidad Valenciana v. CPVO – Nador Cott Protection (Nadorcott)* (T-95/06, dosud nezveřejněný), vyjádřil hlavně k přípustnosti, vymezil v rozsudku ze dne 19. listopadu 2008, *Schröder v. CPVO (SUMCOL 01)* (T-187/06, dosud nezveřejněný), rozsah soudního přezkumu, který v dané oblasti vykonává. V tomto ohledu připomněl, že jestliže soud Společenství rozhoduje o rozhodnutích vydaných správním orgánem Společenství na základě složitých technických posouzení, v zásadě vykonává omezený přezkum a svým posouzením skutkového stavu nenahrazuje posouzení uvedeného orgánu, aniž by se však vzdal přezkumu výkladu technických údajů podaného správním orgánem. Tento přístup může být použit v případech, v nichž je správní rozhodnutí výsledkem složitých posouzení spadajících do takových oblastí vědy, jako je botanika nebo genetika. V projednávané věci představuje posouzení odlišnosti rostlinné odrůdy na základě kritérií uvedených v čl. 7 odst. 1 nařízení č. 2100/94 složitou vědeckou a technickou otázku, která může ospravedlnit omezení rozsahu soudního přezkumu. Tato kritéria totiž vyžadují ověření, zda odrůda, která je předmětem žádosti, se dá projevem vlastností vyplývajících z genotypu nebo z kombinace genotypů jasně odlišit od jakékoli jiné odrůdy. Naproti tomu posouzení, zda existuje jiná obecně známá odrůda, prováděné na základě kritérií stanovených v čl. 7 odst. 2 uvedeného nařízení, nevyžaduje odbornost nebo zvláštní technické znalosti a nevykazuje takovou složitost, která by ospravedlňovala omezení rozsahu soudního přezkumu. Tato kritéria totiž spočívají pouze v tom, že je požadováno, aby bylo například ověřeno, zda

²⁷ Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství (Úř. věst. L 227, s. 1; Zvl. vyd. 03/16, s. 390).

k datu podání žádosti o ochranu odrůdy, která je předmětem této žádosti, byla jiná odrůda předmětem odrůdového práva nebo byla zapsána do úředního seznamu odrůd.

Přístup k dokumentům

V rozsudku ze dne 9. září 2008, *MyTravel v. Komise* (T-403/05, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), Soud upřesnil rozsah práva, které je stanoveno v nařízení (ES) č. 1049/2001²⁸, na přístup k určitým dokumentům obsaženým ve spisu Komise, v rámci posouzení slučitelnosti spojení podniků se společným trhem, jakož i k dokumentům vypracovaným útvary Komise v návaznosti na zrušení jednoho z jejích rozhodnutí Soudem.

Tento rozsudek spadá do kontextu spojování podniků Airtours a First Choice, které Komise prohlásila za neslučitelné se společným trhem. Vzhledem k tomu, že toto rozhodnutí bylo zrušeno Soudem v rozsudku ze dne 6. června 2002, *Airtours v. Komise* (T-342/99, Recueil, s. II-2585), zřídila Komise pracovní skupinu složenou z úředníků jejího Generálního ředitelství (GŘ) pro hospodářskou soutěž a její právní služby za účelem přezkoumání, zda je účelné proti rozsudku Soudu podat kasační opravný prostředek, a posouzení dopadů tohoto rozsudku na postupy uplatňované při kontrole spojování podniků nebo v jiných oblastech. MyTravel, právní nástupce Airtours, se obrátila na Komisi za účelem získání přístupu ke dvěma typům dokumentů: jednak k přípravným dokumentům a zprávě vypracované pracovní skupinou, a jednak k dokumentům obsaženým ve spisu ve věci Airtours/First Choice, z nichž zpráva vycházela. Komise přístup k většině z těchto dokumentů odepřela na základě tří výjimek uvedených v nařízení č. 1049/2001.

Pokud jde zprv o výjimku týkající se ochrany rozhodovacího procesu, Soud uvedl, že zpráva vypracovaná pracovní skupinou spadá do rámce čistě správních, a nikoli legislativních funkcí Komise. Zájem veřejnosti na získání dokumentu na základě zásady transparentnosti přitom nemá stejnou váhu, jde-li o dokument, jenž je součástí správního postupu, jehož cílem je uplatnění pravidel práva hospodářské soutěže, jako v případě, kdy se jedná o dokument týkající se legislativního postupu. Soud, který uvedl, že zpřístupnění zprávy veřejnosti by ukázalo stanovisko, případně i kritické, úředníků Komise a umožnilo by srovnat obsah zprávy s rozhodnutím, které Komise nakonec přijala, dospěl k závěru, že Komise právem odepřela přístup k této zprávě, když měla za to, že její zpřístupnění veřejnosti by vážně ohrozilo možnost jednoho z jejích členů mít k dispozici svobodný a úplný názor vlastních služeb. Krom toho měl Soud za to, pokud jde o vnitřní dokumenty týkající se spojení Airtours-First Choice, že se Komise správně domnívala, že zpřístupnění těchto dokumentů by snížilo způsobilost jejích služeb vyjadřovat svá stanoviska a ohrozilo by vážně její rozhodovací proces v rámci kontroly spojování podniků, jelikož tyto dokumenty mohou uvádět názory služeb Komise, které se již možná neobjeví v konečné verzi rozhodnutí. Takové zpřístupnění by podněcovalo k autocenzuře a narušovalo by svobodnou a úplnou komunikaci mezi jednotlivými službami. Krom toho je toto riziko důvodně předvídatelné, jelikož lze předpokládat, že takové dokumenty by mohly být

²⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 ze dne 30. května 2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (Úř. věst. L 145, s. 43; Zvl. vyd. 01/03, s. 331).

použity k ovlivnění stanoviska služeb Komise, která musí zůstat svobodná a nesmí podléhat žádnému vnějšímu tlaku.

Pokud jde zadruhé o výjimku týkající se ochrany soudního řízení a právního poradenství, ohledně níž žalobkyně tvrdila, že se nevztahuje na písemné odpovědi vyhotovené právní službou pro GR pro hospodářskou soutěž v rámci vyhotovení rozhodnutí Airtours, Soud uvedl, že zpřístupnění uvedených odpovědí by mohlo vést právní službu v budoucnu ke zdrženlivosti a opatrnosti, aby nebyla ovlivněna rozhodovací způsobilost Komise v oblastech, v nichž plní své správní funkce. Soud dodává, že by zpřístupnění těchto stanovisek mohlo Komisi dostat do choulostivé situace, kdy by její právní služba musela před Soudem hájit stanovisko, které by se lišilo od stanoviska, jež uplatňovala v rámci vnitřního postupu. Takový rozpor může značně ovlivnit svobodu názoru právní služby a její možnost účinně hájit před soudem Společenství, rovnocenně s ostatními zástupci účastníků řízení, konečné stanovisko Komise.

Pokud jde však zatřetí o výjimku týkající se ochrany inspekce, vyšetřování a auditu, Soud konstatoval, že pokud jde o jeden z požadovaných dokumentů, rozhodnutí Komise obsahuje pouze vágní a obecné úvahy, z nichž nelze vyrozumět, na základě čeho mohly být inspekce, vyšetřování a audit ohroženy, a uvedené rozhodnutí zrušil v rozsahu, v němž odpírá přístup k tomuto dokumentu.

Rozsudek Soudu ze dne 18. prosince 2008, *Muñiz v. Komise* (T-144/05, nezveřejněný), se zabývá rovněž otázkou použitelnosti výjimky týkající se ochrany rozhodovacího procesu v rámci žádosti o přístup k přípravným dokumentům, které pracovní skupina předložila výboru pro nomenklaturu, který se účastní legislativního postupu přijímání opatření o zařazení zboží přijatých Komisí, jestliže zařazení konkrétního výrobku může vyvolat obtíže. Soud měl za to, že ačkoli ochrana rozhodovacího procesu proti vnějšímu tlaku může představovat legitimní důvod pro omezení přístupu k dokumentům, musí být určena s jistotou skutečná existence takového tlaku a musí být prokázán předvídatelný charakter nebezpečí, že tím bude rozhodnutí o zařazení značně dotčeno. Krom toho, ačkoli je třeba zohlednit snahu Komise o zachování způsobilosti zaměstnanců a odborníků volně vyjadřovat své názory, je třeba posoudit, zda jsou tyto obavy objektivně odůvodněny. Soud se domníval, že v tomto případě tomu tak nebylo, jelikož Komise svá tvrzení nepodpírela žádným důkazem, a napadené rozhodnutí zrušil.

Výjimka týkající se ochrany obchodních zájmů je předmětem úvah v rozsudku ze dne 30. ledna 2008, *Terezakis v. Komise* (T-380/04, nezveřejněný). Komise zejména žalobci odepřela přiznat přístup ke smlouvě uzavřené mezi Athens International Airport a konsorciem Hochtief, týkající se výstavby nového letiště v Aténách v lokalitě Spata, a to z důvodu, že by její zpřístupnění vážně poškodilo obchodní zájmy smluvních stran. Soud uvedl, že takový dokument může svou povahou obsahovat důvěrné informace týkající se jak dotčených společností, tak jejich obchodních vztahů, a že konkrétní skutečnosti týkající se struktury nákladů podniku v zásadě představují obchodní tajemství, jehož zpřístupnění třetím osobám může poškodit obchodní zájmy dotčeného podniku. Třebaže je pravda, že určité pasáže smlouvy obsahují informace týkající se smluvních stran a jejich obchodních vztahů, přezkum uskutečněný Komisí neumožňuje konkrétně posoudit, zda se uplatněná výjimka vztahuje skutečně na všechny informace obsažené ve smlouvě. Jelikož se nezdá, že by Komise nemohla uvést skutečnosti odůvodňující důvěrnost, co se týče celé hlavní

smlouvy, aniž by zpřístupnila obsah této smlouvy, a tudíž aniž by výjimku zbavila jejího hlavního cíle, a jelikož Soudu nepřísluší, aby svým posouzením nahrazoval posouzení Komise, Soud napadené rozhodnutí zrušil v rozsahu, v němž odepírá alespoň částečný přístup ke smlouvě.

V rozsudku Soudu ze dne 10. září 2008, *Williams v. Komise* (T-42/05, nezveřejněný), vyvstává otázka, zda rozhodnutí týkající se částečného odepření přístupu k určitým dokumentům, které jsou v rozhodnutí označeny, může být vykládáno jako rozhodnutí obsahující implicitní odepření přístupu k určitým typům jiných dokumentů, jako jsou memoranda a elektronická pošta zasláná v rámci přípravných prací ke směrnici 2001/18/ES²⁹ o geneticky modifikovaných organismech, které v něm uvedeny nejsou, ale které byly rovněž předmětem žádosti o přístup. Za tímto účelem Soud postupoval ve třech etapách. Nejprve konstatoval, že Komise měla k dispozici významný počet přípravných dokumentů, které se liší od dokumentů uvedených v napadeném rozhodnutí, a že v případě neexistence prohlášení Komise v tomto smyslu není namístě předpokládat, že dotčené dokumenty neexistovaly. Dále Soud ověřil, zda žádost o přístup byla dostatečně přesná k tomu, aby Komisi umožnila pochopit, že se týká takových dokumentů. Soud se zabýval okolnostmi projednávané věci a domníval se, že tomu tak je, z čehož vyvodil, že skutečnost, že Komise v napadeném rozhodnutí neoznačila všechny vnitřní dokumenty týkající se kontextu přijetí směrnice 2001/18, se v souladu s článkem 8 nařízení č. 1049/2001 rovná implicitnímu odmítnutí přístupu, které může být předmětem žaloby před Soudem. Soud konečně přezkoumal, zda skutečnost, že napadené rozhodnutí nezamýšlelo zpřístupnění uvedených dokumentů, může být odůvodněna zvláštními okolnostmi této věci, zejména tím, že žádost o přístup je případně rozsáhlá a nepřesná. Soud připomněl, že možnost, aby orgán vážil zájem veřejnosti na přístupu k dokumentům proti pracovní zátěži, která z toho vyplývá, se uplatní jen výjimečně v případech, kdy by konkrétní a individuální přezkum dokumentů Komisi způsobil nepřiměřenou správní zátěž, a konstatoval, že Komise formálně takovou výjimku neuplatňuje, protože měl za to, že Komise neodůvodnila implicitní odepření přístupu k dokumentům neoznačeným v napadeném rozhodnutí. Toto odepření již pojmově představuje zcela chybějící odůvodnění, které Komise nemůže zhojit prostřednictvím úvah předložených před soudem Společenství, a v tomto ohledu odůvodňuje zrušení napadeného rozhodnutí.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika – Boj proti terorismu

V roce 2008 Soud znovu rozhodoval v oblasti boje proti terorismu, a to ve dvou rozsudcích, a sice v rozsudku ze dne 23. října 2008, *People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada* (T-256/07, dosud nezveřejněný, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku), a v rozsudku ze dne 4. prosince 2008, *People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada* (T-284/08, dosud nezveřejněný), přičemž tatáž žalobkyně již měla částečný úspěch ve věci v roce 2006³⁰. V prvně uvedeném rozsudku Soud upřesnil, že má-li Rada

²⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES ze dne 12. března 2001 o záměrném uvolňování geneticky modifikovaných organismů do životního prostředí a o zrušení směrnice Rady 90/220/EHS (Úř. věst. L 106, s. 1; Zvl. vyd. 15/06, s. 77).

³⁰ Rozsudek Soudu ze dne 12. prosince 2006, *Organizace Mudžáhidů iránského lidu v. Rada*, T-228/02, Sb. rozh. s. II-4665 (viz Výroční zpráva 2006).

posoudit, zda zmrazení finančních prostředků osoby, skupiny nebo subjektu je nebo zůstává odůvodněné, musí především posoudit riziko, že by za neexistence takového opatření mohly být uvedené finanční prostředky použity na financování nebo přípravu teroristických činů. Pokud jde o úlohu Soudu, široká posuzovací pravomoc, kterou je třeba Radě přiznat, neznámá, že se musí zdržet přezkumu výkladu příslušných údajů tímto orgánem. Soud Společenství totiž musí zejména ověřit nejen věcnou správnost dovolávaných důkazních materiálů, jejich věrohodnost a soudržnost, ale musí rovněž přezkoumat, zda tyto skutečnosti představují veškeré rozhodné údaje, jež musí být při posuzování situace vzaty v úvahu, a zda lze o ně opřít vyvozené závěry. Nicméně v rámci tohoto přezkumu mu nepřísluší nahradit posouzení Rady ohledně účelnosti vlastním posouzením. Krom toho Soud zdůrazňuje, že v případě, kdy orgán Společenství disponuje širokou posuzovací pravomocí, má přezkum dodržování určitých procesních záruk zásadní význam. Soud rozhodl, že přezkum týkající se otázky, zda Rada měla přiměřené důvody pro to, aby zachovala zmrazení finančních prostředků žalobkyně, zůstává nezpochybnitelně v mezích soudního přezkumu, který soud Společenství může vykonat, jelikož odpovídá v zásadě přezkumu zjevně nesprávného posouzení.

Poté, co Soud takový přezkum provedl, zrušil jedno z napadených rozhodnutí z důvodu, že Rada dostatečně neodůvodnila skutečnosti, pro které nezohlednila rozhodnutí vydané soudním orgánem Spojeného království, a sice Proscribed Organisations Appeals Commission (dále jen „POAC“), nařizující vynětí žalobkyně ze seznamu teroristických organizací v této zemi. Soud připomíná, že za účelem přijetí opatření Společenství týkajících zmrazení finančních prostředků je zcela nezbytné, aby se Rada ujistila o existenci rozhodnutí příslušného vnitrostátního soudního orgánu, jakož i o důsledcích, které jsou tomuto rozhodnutí vyhrazeny na vnitrostátní úrovni. Svým rozhodnutím přitom POAC zejména kvalifikovala jako nepřiměřené posouzení Home Secretary (ministra vnitra) Spojeného království, podle něhož byla žalobkyně stále organizací zapojenou do terorismu.

Ve druhém z uvedených rozsudků, který byl v rámci zrychleného řízení vydán již následujícího dne po jednání, Soud zdůraznil nezbytnost zabezpečit spravedlivou rovnováhu mezi požadavky boje proti terorismu a ochranou základních práv a rozhodl, že omezení kladená Radou na práva obhajoby zúčastněných osob musejí být vyvážena striktním nezávislým a nestranným soudním přezkumem, přičemž soud Společenství musí mít pravomoc přezkoumávat legalitu a opodstatněnost opatření ke zmrazení finančních prostředků, aniž by vůči němu mohly být namítány utajení nebo důvěrnost důkazů a informací použitých Radou. Soud napadené rozhodnutí zrušil zejména z důvodu, že Rada není oprávněna založit své rozhodnutí o zmrazení finančních prostředků na informacích nebo poznacích ze spisu sdělených členským státem, jestliže tento členský stát není ochoten povolit jejich sdělení soudu Společenství.

Výsady a imunity

V rozsudku ze dne 15. října 2008, *Mote v. Parlament* (T-345/05, dosud nezveřejněný), se Soud vyjádřil k rozhodnutí Parlamentu o zbavení imunity jednoho z jeho členů. V této věci bylo proti A. N. Moteovi, občanu Spojeného království, vedeno trestní stíhání z důvodu, že obdržel veřejné dávky na základě nepravdivých prohlášení. Poté, co byl zvolen poslancem

Evropského parlamentu, A. N. Mote požádal o přerušení probíhajícího trestního řízení s odvoláním na své výsady a imunity poslance Evropského parlamentu. O přerušení rozhodl příslušný vnitrostátní soud, který měl za to, že režim stíhání na svobodě se složením peněžité záruky, v němž se A. N. Mote nacházel, představuje překážku volnému pohybu členů Parlamentu, a je tak v rozporu s článkem 8 protokolu o výsadách a imunitách Evropských společenství³¹. Plenární zasedání Parlamentu, kterému věc předložilo Spojené království, rozhodlo o tom, že A. N. Mote bude zbaven imunity, a ten tedy u Soudu požádal o zrušení tohoto rozhodnutí.

Ve svém rozsudku Soud rozhodl, že z čl. 10 posledního pododstavce protokolu o výsadách a imunitách Evropských společenství, podle kterého je Evropský parlament oprávněn zbavit svého člena imunity, vyplývá, že Parlament má pravomoc rozhodnout o žádosti zbavit evropského poslance imunity. Naproti tomu neexistuje žádné pravidlo ustavující Parlament jako autoritu příslušnou k rozhodování o existenci výsady stanovené v článku 8 protokolu. Články 8 a 10 protokolu ostatně nemají tutéž působnost, jelikož článek 10 má za cíl zajistit nezávislost členů Parlamentu tím, že zabrání tomu, aby na ně v průběhu zasedání Parlamentu byl činěn nátlak spočívající v hrozbě zadržení nebo soudního stíhání, a účelem článku 8 je ochrana členů Parlamentu před jinými než soudními omezeními jejich volného pohybu. Soud uvedl, že A. N. Mote uplatňuje pouze omezení soudní povahy, a dospěl k závěru, že se Parlament nedopustil žádného nesprávného právního posouzení, když rozhodl zbavit A. N. Motea imunity, aniž by rozhodl o výsadě, která mu byla přiznána v jeho postavení člena Parlamentu.

II. Soudní agenda v oblasti náhrady škody

Hlavní přínos judikatury z tohoto roku v této oblasti souvisí s podmínkami, za kterých může být založena odpovědnost Společenství jednak z důvodu, že orgán nebo instituce Společenství rozšíří informace týkající se jednotlivců, a jednak z důvodu pochybení, kterých se dopustí Komise v rámci hospodářské analýzy, která je podkladem rozhodnutí prohlašujícího spojení podniků za neslučitelné se společným trhem.

Vztah s vnitrostátními řízeními

V rozsudku ze dne 8. července 2008, *Franchet a Byk v. Komise* (T-48/05, dosud nezveřejněný), podal Soud výklad nařízení (ES) č. 1073/1999³², které upravuje kontroly, inspekce a jiná opatření prováděné zaměstnanci Evropského úřadu pro boj proti podvodům (OLAF), orgánu pověřeného zejména prováděním vnitřních správních vyšetřování za účelem vyšetřování závažných činů, které mohou představovat porušení povinností úředníky a zaměstnanci Společenství, jež může vést k disciplinárnímu a popřípadě i trestnímu stíhání. Toto nařízení stanoví, že uvedená vyšetřování musí být prováděna v souladu se

³¹ Protokol o výsadách a imunitách Evropských společenství ze dne 8. dubna 1965, který je přílohou Smlouvy o vytvoření jednotné Rady a jednotné Komise (Úř. věst. 1967, 152, s. 13).

³² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 ze dne 25. května 1999 o vyšetřování prováděném OLAF (Úř. věst. L 136, s. 1; Zvl. vyd. 01/03, s. 91).

Smlouvou, a zejména při plném dodržování lidských práv a základních svobod, jakož i plném dodržování práva dotčených osob na vyjádření se ke skutečnostem, které se jich týkají. V tomto případě vzhledem k tomu, že několik vnitřních auditů statistického úřadu Evropských společenství (Eurostat) odhalilo možné nesrovnalosti ve finančním řízení, OLAF zahájil vyšetřování týkající se zejména smluv, které Eurostat uzavřel s různými společnostmi. V roce 2002 a 2003 OLAF předal lucemburským a francouzským soudním orgánům spisy k vyšetřování vztahujícím se k těmto nesrovnalostem, týkajícím se Y. Francheta jako bývalého generálního ředitele Eurostatu a D. Byka jako bývalého ředitele Eurostatu. Posledně jmenovaní u Soudu podali žalobu na náhradu škody, když uplatňovali existenci pochybení ze strany OLAF a Komise v průběhu uvedených vyšetřování.

Soud odmítá argument Komise, podle něhož je žaloba na náhradu škody zčásti předčasná z důvodu, že vnitrostátní řízení stále probíhají. V rámci řízení před Soudem totiž nejde o to, zda jsou vytykané skutečnosti prokázány, či nikoli, nýbrž jde o to, posoudit způsob, jakým OLAF vedl a uzavřel vyšetřování, které jmenovitě poukazuje na Y. Francheta a D. Byka a připisuje jim odpovědnost za nedostatky, které byly zveřejněny ještě před konečným rozhodnutím, jakož i způsob, jakým Komise jednala v kontextu tohoto vyšetřování. I kdyby vnitrostátní soudy považovaly žalobce za nevinné, nezhojí to totiž nutně případnou újmu, která jim byla podle nich způsobena. Vzhledem k tomu, že údajná újma uplatňovaná před Soudem se odlišuje od újmy, kterou by mohlo prokázat zprošťující rozhodnutí vnitrostátních soudních orgánů, tedy návrhová žádání žalobců směřující k náhradě škody nelze odmítnout jako předčasná.

Dostatečně závažné porušení normy, která přiznává práva jednotlivcům

Pokud jde o věc samou, Soud ve výše uvedeném rozsudku *Franchet a Byk v. Komise*, zaprvé uvedl, že OLAF měl Y. Francheta a D. Byka informovat před tím, než lucemburským a francouzským soudním orgánům předal spisy, které se jich týkají, a že norma, která stanoví takovou povinnost, přiznává práva jednotlivcům. I když má OLAF prostor pro posouzení v případech, které vyžadují zachování naprostého utajení pro účely vyšetřování, je tomu jinak, pokud jde o způsoby přijímání rozhodnutí o tom, že dotčení úředníci budou vyrozuměni později. Nesplnění této předchozí informační povinnosti tak představuje dostatečně závažné porušení.

Zadruhé Soud konstatoval, že v rozporu s nařízením č. 1073/1999 před předáním informací týkajících se žalobců vnitrostátním orgánům nebyl konzultován dozorčí výbor OLAF. Vzhledem k tomu, že tento výbor má chránit práva osob, které jsou vyšetřovány OLAF, a jeho konzultace je bezpodmínečnou povinností, se tak OLAF dopustil dostatečně závažného porušení normy, která přiznává práva jednotlivcům.

Zatřetí Soud rozhodl, že skutečnost, že OLAF veřejně žalobce označil za pachatele trestných činů – včetně toho, že nechal uniknout informace do tisku – představuje porušení zásad presumpce nevinny, důvěrnosti vyšetřování a řádné správy. Pokud jde o úniky informací, měl za to, že v případě neexistence jakéhokoli důkazu předloženého Komisí směřujícího k prokázání, že mohly mít jiný původ, za ně OLAF musí nést odpovědnost. Výše uvedené zásady přiznávají práva jednotlivcům a jejich porušení ze strany OLAF bylo dostatečně

závažné vzhledem k tomu, že mu přísluší dbát o to, aby k takovému únikům nedocházelo, a že nemá žádný prostor pro uvážení ohledně dodržování této povinnosti.

Konečně Soud zkoumal, zda Komise jednala protiprávně, když v rámci předmětných vyšetřování vyhradila některé informace, zejména prostřednictvím tiskové zprávy zřetelně spojující jména žalobců s obviněními týkajícími se věci Eurostat. Soud sice připomněl, že orgánům nelze bránit v tom, aby informovaly veřejnost o probíhajících vyšetřováních, avšak dospěl k závěru, že v této věci nelze mít za to, že Komise takto postupovala s veškerou diskrétností a požadovanou zdrženlivostí a při zachování vyváženosti mezi zájmy Y. Francheta a D. Byka a zájmy orgánu. Vzhledem k tomu, že Komise nemá žádný rozhodovací prostor v rámci povinnosti respektovat zásadu presumpce nevin, porušila posledně uvedenou zásadu dostatečně závažným způsobem.

Otázku uvedení jména úředníka v dokumentech týkajících se případu nesprávného úředního postupu, které rozšířil orgán nebo instituce Společenství, Soud přezkoumával rovněž v rozsudku ze dne 24. září 2008, *M v. Veřejný ochránce práv* (T-412/05, nezveřejněný). Žalobce, úředník Komise, požadoval náhradu škody, o níž tvrdil, že mu vznikla v důsledku uvedení jeho jména v rozhodnutí veřejného ochránce práv týkajícím se stížnosti poukazující na údajný případ nesprávného úředního postupu útvaru Komise, ke kterému byl přidělen, týkající se zejména výstavby čistírny odpadních vod, která má negativní dopad na životní prostředí.

Soud rozhodl, že předmětem šetření veřejného ochránce práv mohou být pouze orgány a instituce Společenství, a nikoli jednotlivci. Soud, který uplatnil *per analogiam* judikaturu vycházející z rozsudku ze dne 15. června 1999, *Ismeri Europa v. Účetní dvůr*³³, však uvedl, že snaha veřejného ochránce práv, aby účinně plnil své poslání, jej může vést k tomu, aby výjimečně uvedl zjištěné skutečnosti úplným způsobem, a tedy aby uvedl jména dotčených osob. Zvláštní okolnosti, které mohou souviset se závažností skutečností nebo s nebezpečím záměny a které mohou poškozovat zájmy třetích osob, totiž mohou veřejnému ochránci práv umožnit, aby ve svých rozhodnutích uvedl jména osob, které v zásadě nepodléhají jeho kontrole, s výhradou, že se na tyto osoby vztahuje zásada kontradiktornosti. V této věci Soud konstatoval, že označení žalobce nebylo nezbytné pro dosažení cíle, který sleduje oznámení případu nesprávného úředního postupu, ani nutné za účelem zabránění nebezpečí záměny s jinými konkrétními úředníky, kteří byli zproštěni jakékoli odpovědnosti v oznámené situaci, a že veřejný ochránce práv žalobce před přijetím svého rozhodnutí nevyšlechl.

Soud dochází k závěru, že pochybení, kterého se veřejný ochránce práv dopustil, je dostatečně závažné pro založení mimosmluvní odpovědnosti Společenství, jelikož i když tento orgán má širokou posuzovací pravomoc, co se týče opodstatněnosti stížností a toho, jak v rámci nich bude postupovat, není tomu tak v případě posouzení otázky, zda je třeba v konkrétním případě upustit od pravidla důvěrnosti.

³³ T-277/97, Recueil, s. II-1825. Rozsudek byl potvrzen v rámci řízení o kasačním opravném prostředku rozsudkem Soudního dvora ze dne 10. července 2001, *Ismeri Europa v. Účetní dvůr* (C-315/99 P, Recueil, s. I-5281).

Další zvláště významná otázka, kterou Soud v tomto roce přezkoumával v této oblasti, je možnost vzniku odpovědnosti Společenství v důsledku pochybení, kterých se dopustila Komise tím, že spojení podniků, které jí bylo oznámeno, prohlásila za neslučitelné se společným trhem. Původ věci *MyTravel v. Komise* (rozsudek Soudu ze dne 9. září 2008, T-212/03, dosud nezveřejněný) tkví v žalobě podané britskou cestovní kanceláří MyTravel, která byla předtím známa pod názvem Airtours, které Komise odepřela možnost získat veškerý kapitál jednoho z jejích konkurentů ve Spojeném království. Airtours, zpochybňující analýzu Komise, podala žalobu k Soudu a ve výše uvedeném rozsudku *Airtours v. Komise* Soud napadené rozhodnutí zrušil z důvodu, že Komise dostatečně neprokázala negativní účinky spojení podniků.

V návaznosti na tento rozsudek MyTravel podala žalobu na náhradu škody, již se domáhala náhrady škody, kterou údajně utrpěla z důvodu protiprávnosti, kterými bylo stiženo řízení o kontrole vedené Komisí.

Soud, který přijal přístup obdobný přístupu uplatněnému v rozsudku ze dne 11. července 2007, *Schneider Electric v. Komise*³⁴, rozhodl, že v zásadě nelze vyloučit, že by zjevné a závažné vady ovlivňující hospodářskou analýzu Komise, z níž vycházelo rozhodnutí, kterým se spojení prohlašuje za neslučitelné se společným trhem, mohly představovat porušení dostatečně závažná na to, aby vedla ke vzniku mimosmluvní odpovědnosti Společenství. Upřesnil však, že v rámci své analýzy žaloby na náhradu škody musí nezbytně zohlednit proměnné parametry a obtíže, které jsou vlastní kontrole spojování podniků obecně a strukturám složitých oligopolů zvláště. Tento postup je sám o sobě náročnější než postup, který se uplatní v rámci přezkumu žaloby na neplatnost, v jehož rámci se Soud spokojuje, v mezích žalobních důvodů uplatněných žalobcem, s přezkumem legality napadeného rozhodnutí, aby se přesvědčil, že Komise správně posoudila jednotlivé okolnosti, které jí umožňují prohlásit oznámené spojení za neslučitelné se společným trhem. Proto pouhé nesprávné posouzení a nepředložení relevantních důkazů ve smyslu výše uvedeného rozsudku *Airtours v. Komise* nemůže samo o sobě stačit k určení zjevného a závažného překročení mezí posuzovací pravomoci Komise v oblasti kontroly spojování podniků a v situaci složitého oligopolu. V této věci měla totiž Komise i přes svá pochybení v rámci správního spisu k dispozici důkazy, které mohly rozumně podepřít její konstatování. Protiprávnosti konstatované Soudem v rozsudku *Airtours v. Komise* neznamenaají, že by se Komise dopustila zjevného a závažného překročení své posuzovací pravomoci v oblasti kontroly spojování podniků, pokud je jako v této věci schopna vysvětlit důvody, pro které se mohla rozumně domnívat, že její posouzení bylo opodstatněné. Krom toho, i když sled úvah Komise ve věci transparentnosti trhu Soud nepřesvědčil, jelikož tento sled úvah nebyl dostatečně podepřen důkazy nebo byl nesprávně vysvětlen, nic to nemění na tom, že Komise své závěry učinila po provedení důkladného přezkumu údajů poskytnutých v rámci správního řízení.

Konečně Soud konstatoval, že závazky uvedené Airtours za účelem odstranění problémů týkajících se potenciálních negativních účinků spojení na hospodářskou soutěž, které Komise označila, Komise skutečně přezkoumala a tyto závazky nemohly jednoznačně vyřešit její námitky.

³⁴ T-351/03, Sb. rozh. s. II-2237, probíhá řízení o kasačním opravném prostředku.

Na základě těchto úvah Soud určil, že se Komise nedopustila dostatečně závažného porušení normy přiznávající práva jednotlivcům.

III. Kasační opravné prostředky

V průběhu roku 2008 bylo k Soudu podáno 37 kasačních opravných prostředků směřujících proti rozhodnutím Soudu pro veřejnou službu. Kasační senát složený z pěti soudců, a sice předsedy Soudu a čtyř předsedů senátů podle rotačního systému, ukončil celkem 21 těchto věcí. Šesti rozsudky Soud částečně zrušil napadená rozhodnutí, 3 z těchto věcí byly vráceny Soudu pro veřejnou službu³⁵.

Jedno z rozhodnutí vydaných v této oblasti v roce 2008 (rozsudek Soudu ze dne 5. března 2008, *Combescot v. Komise*, T-414/06 P, dosud nezveřejněný) bylo předmětem návrhu prvního generálního advokáta Soudního dvora na přezkum na základě čl. 225 odst. 2 druhého pododstavce ES a článku 62 statutu Soudního dvora. Tomuto návrhu však nebylo vyhověno³⁶.

Z organizačního hlediska Soud rozhodl, že se ve věcech zahájených mezi 1. říjnem 2008 a 30. zářím 2009 kasační senát již bude skládat pouze ze tří soudců, a sice předsedy Soudu a podle rotačního systému ze dvou předsedů senátů, s možností přidělit věc rozšířenému kolegiu o pěti soudcích (rozhodnutí ze dne 8. července 2008, Úř. věst. C 197, s. 17).

IV. Návrhy na předběžná opatření

Tento rok bylo Soudu předloženo 58 návrhů na předběžná opatření, což představuje značné zvýšení oproti počtu návrhů (34) podaných v roce 2007, který již značně přesahuje počet v předcházejícím roce. V roce 2008 se soudce příslušný pro rozhodování o předběžných opatřeních vyjádřil k 57 návrhům na předběžná opatření, přičemž v roce 2007 se vyjádřil ke 41 návrhům. Vyhověl jedinému návrhu na odklad provádění v usnesení předsedy Soudu ze dne 30. října 2008, *Francie v. Komise* (T-257/07 RII, nezveřejněné).

Pokud jde věc, ve které bylo vydáno uvedené usnesení *Francie v. Komise*, je třeba připomenout, že soudce příslušný pro rozhodování o předběžných opatřeních již usnesením ze dne 28. září 2007, *Francie v. Komise* (T-257/07 R, Sb. rozh. s. II-4153), s ohledem na závažnost výtky vycházející z porušení zásady předběžné opatrnosti odložil použitelnost režimu zmírnění ochranných veterinárních opatření, která jsou použitelná na přenosné spongiformní encefalopatie, který Komise přijala v roce 2007, když vycházela z vývoje vědeckých poznatků. Uvedené usnesení ze dne 28. září 2007 nebylo předmětem kasačního

³⁵ Rozsudky Soudu ze dne 1. července 2008, *Komise v. D*, T-262/06 P; ze dne 19. září 2008, *Chassagne v. Komise*, T-253/06 P, a ze dne 13. října 2008, *Neophytou v. Komise*, T-43/07 P, dosud nezveřejněné. Soud naproti tomu s konečnou platností rozhodl v rozsudcích ze dne 22. května 2008, *Ott a další v. Komise*, T-250/06 P; ze dne 8. července 2008, *Komise v. Economidis*, T-56/07 P, jakož i ze dne 18. prosince 2008, *Belgie a Komise v. Genette*, T-90/07 P a T-99/07 P, dosud nezveřejněné.

³⁶ Rozhodnutí Soudního dvora ze dne 16. dubna 2008, C-216/08 RX, nezveřejněné.

opravného prostředku před předsedou Soudního dvora. Komise však tento režim zmírnění zrušila a přijala novou právní úpravu, jejíž znění je téměř totožné se zněním zrušeného režimu. Odlišné bylo pouze odůvodnění nové právní úpravy v rozsahu, v němž poskytlo vědecká a technická vysvětlení sloužící k doplnění odůvodnění bývalého režimu. Za těchto okolností Francouzská republika podala nový návrh, domáhající se odkladu provádění této nové právní úpravy³⁷.

Předseda Soudu měl za to, že s ohledem na to, že je nová právní úprava téměř totožná s bývalým režimem, se v rámci přezkumu podmínky týkající se *fumus boni juris* může omezit na to, že ověří, zda nové odůvodnění obsahuje skutečnosti, které mohou odůvodnit posouzení, které by bylo jiné než posouzení bývalého režimu, které bylo uvedeno v usnesení ze dne 28. září 2007. Na základě tohoto selektivního přezkumu došel předseda k závěru, že co se týče vyhodnocení a řízení rizika v rámci nového odůvodnění, takové skutečnosti neexistují. Předseda tedy rozhodl, že se nezdá, že by tvrzení Francouzské republiky, podle nichž nová právní úprava mohla porušit zásadu předběžné opatrnosti, byla na první pohled nerelevantní, a tato tvrzení tedy odůvodňují důkladný přezkum, který provede soud rozhodující ve věci samé. Pokud jde o podmínku naléhavosti, předseda dospěl k závěru, že v případě, že by požadovaný odklad provádění přiznán nebyl, existovalo by vysoké riziko závažné a nenapravitelné újmy pro lidské zdraví. Pokud jde o vážení přítomných zájmů, zdůrazňuje, že požadavky spojené s ochranou veřejného zdraví musí mít v této věci přednost před důvody uplatněnými ke zmírnění ochranných veterinárních opatření použitelných v dané oblasti.

Všechny ostatní návrhy na předběžná opatření byly zamítnuty, většinou z důvodu chybějící naléhavosti vzhledem k tomu, že navrhovatelé neprokázali hrozbu vážné a nenapravitelné újmy. Pozornost je třeba věnovat zejména třem hlavním skupinám věcí³⁸.

První skupina se týká osmi návrhů na předběžná opatření podaných Kyperskou republikou, které směřují k odkladu vykonatelnosti vyhlášení nabídkových řízení Komise směřujících k posílení hospodářského rozvoje v severní části ostrova Kypr. Kyperská republika tvrdila, že Komise v těchto vyhlášeních turecké společenství na Kypru pokládala za autonomní státní entitu a existenci „Severokyperské turecké republiky“ pokládala za uznanou. Domnívala se, že tato vyhlášení představují vážné nebezpečí pro její svrchovanost, nezávislost, územní celistvost a jednotnost.

³⁷ Ve věci v hlavním řízení (T-257/07) bylo Francouzské republice povoleno, aby svá návrhová žádání a své důvody rozšířila i na novou právní úpravu.

³⁸ Čtvrtá skupina se týká 19 návrhů na předběžná opatření podaných italskými podniky usazenými v regionu Benátky, které byly příjemci státních podpor neslučitelných se společným trhem. V usnesení předsedy Soudu ze dne 8. července 2008, *Fondazione Opera S. Maria della Carità a další v. Komise* (T-234/00 R, T-235/00 R a T-283/00 R, nezveřejněné), jsou tři z těchto návrhů odmítnuty jako nepřípustné, jelikož se navrhovatelé omezili na uvedení svých žalob v hlavním řízení a na změnu italských právních předpisů v oblasti řízení o předběžných opatřeních, aniž by uvedli skutkové a právní okolnosti, které by soudci příslušnému pro rozhodování o předběžných opatřeních umožnily přezkum podmínek *fumus boni juris* a naléhavosti. Ostatních šestnáct návrhů bylo vzato zpět.

Ve třech usneseních *Kypr v. Komise*³⁹ předseda Soudu poté, co připomněl, že je Kyperská republika na ostrově jedinou státní entitou uznanou na mezinárodní úrovni a že severní část ostrova je součástí jejího území a spadá pouze pod její svrchovanost, připustil, že se argumentace Kyperské republiky může zdát dostatečně relevantní k tomu, aby charakterizovala *fumus boni juris*. Předseda však dospěl k závěru, že ke zjevnému a vážnému porušení mezinárodního práva a práva Společenství nedošlo, takže uváděná újma nemůže být kvalifikována jako vážná. Dotčená vyhlášení totiž vnitřně nemají politické poslání a nejsou zejména určena k tomu, aby se dotýkala problematiky případného znovusjednocení kyperského ostrova. Jde o předpisy technické povahy sloužící k tomu, aby uchazečům poskytly užitečné informace, které jim umožní rozhodnout o své účasti v postupu podávání nabídek a připravit své nabídky. Podle předsedy se ani nezdá, že by uváděná újma výlučně nemajetkové povahy byla nenapravitelná, jelikož by případné zrušení napadených vyhlášení v rámci řízení v hlavní věci představovalo její dostatečnou nápravu.

Druhá skupina věcí se týká opatření, jimiž byly zmrazeny finanční prostředky, která Rada přijala vůči íránské bance Bank Melli Iran (dále jen „BMI“) a její londýnské dceřiné společnosti Melli Bank v rámci sankčního režimu zavedeného za účelem vyvinutí tlaku na Íránskou islámskou republiku, aby ukončila některé aspekty svého jaderného programu.

Tento návrh byl zamítnut usnesením předsedy Soudu ze dne 27. srpna 2008, *Melli Bank v. Rada* (T-246/08 R, nezveřejněné). Pokud jde o údajnou finanční újmu, předseda Soudu rozhodl, že jelikož v návrhu na předběžná opatření nejsou uvedeny konkrétní informace týkající se finanční situace BMI, která žalobkyni 100 % ovládala, nemůže přezkoumat, zda nemožnost žalobkyně provádět bankovní operace, vyplývající z její příslušnosti ke skupině BMI, jí s ohledem na celkový obrat této skupiny způsobila ztrátu, kterou lze kvalifikovat jako vážnou finanční újmu. Dodává, že je spíše realističtější očekávat, že žalobkyně má minimální finanční prostředky nezbytné k zajištění svého přežití až do vydání rozsudku v hlavní věci a že skupina BMI může během tohoto období nést finanční újmu způsobenou její londýnské dceřiné společností. Pokud jde o údajné poškození dobrého jména žalobkyně, předseda měl za to, že za předpokladu, že by bylo prokázáno, bylo již napadeným rozhodnutím způsobeno. Podle předsedy účelem řízení o předběžných opatřeních není zajistit náhradu již způsobené újmy, ale zaručit plnou účinnost rozsudku ve věci samé. Zrušení napadeného rozhodnutí v rámci řízení v hlavní věci by v každém případě představovalo dostatečnou nápravu uváděné nemajetkové újmy.

Dne 17. září 2008 podala Melli Bank proti témuž rozhodnutí druhou žalobu na neplatnost⁴⁰. Návrh na předběžná opatření, který byl podán v souvislosti s touto druhou žalobou, byl ze stejných důvodů, jako jsou ty, které odůvodnily zamítnutí prvního návrhu, zamítnut usnesením předsedy Soudu ze dne 17. září 2008, *Melli Bank v. Rada* (T-332/08 R,

³⁹ Usnesení předsedy Soudu ze dne 8. dubna 2008, *Kypr v. Komise*, T-54/08 R, T-87/08 R, T-88/08 R a T-91/08 R až T-93/08 R; ze dne 11. dubna 2008, *Kypr v. Komise*, T-119/08 R, a *Kypr v. Komise*, T-122/08 R, nezveřejněná. Po zamítnutí osmi návrhů na předběžná opatření Kyperská republika všechny žaloby ve věcech v hlavním řízení vzala zpět.

⁴⁰ Pokud jde o tyto dvě žaloby, podmínky překážky věci zahájené splněny nebyly, jelikož druhá žaloba byla podána ve lhůtě stanovené v čl. 230 pátém pododstavci ES a byla založena na autonomních důvodech ve vztahu k důvodům vzneseným v rámci první žaloby.

nezveřejněné). Konečně usnesení ze dne 15. října 2008, *Bank Melli Iran v. Rada* (T-390/08 R, nezveřejněné), ze stejných důvodů zamítlo návrh na předběžná opatření, který byl podán v souvislosti s žalobou podanou BMI, mateřskou společností žalobkyně, směřující ke zrušení téhož rozhodnutí.

Třetí skupina věcí souvisí s rozhodnutím, kterým Komise 24 společností spravujícím autorská práva, usazeným v Evropském hospodářském prostoru (EHP), a členům Mezinárodní konfederace společností autorů a skladatelů (CISAC) nařídila, aniž by uložila pokuty, aby zejména revidovaly dohody o vzájemném zastupování, které všechny uzavřely dvoustranně za účelem správy práv na veřejné provozování, jejichž nositeli jsou autoři (skladatelé a textaři), pokud jde o jejich hudební díla⁴¹. Podle Komise byla tato síť dvoustranných dohod založena na jednání ve vzájemné shodě zakázaném článkem 81 ES a článkem 53 dohody o EHP. CISAC a 20 společností spravujících autorská práva proti tomuto rozhodnutí podaly žaloby na neplatnost. Devět společností spravujících autorská práva – a sice německá, italská, francouzská, polská, finská, maďarská, dánská, řecká a norská společnost – v souvislosti se svými žalobami podalo návrhy na odklad vykonatelnosti napadeného rozhodnutí.

Předseda Soudu usneseními ze dne 14. listopadu 2008, *Stowarzyszenie Autorów, ZAiKS v. Komise* (T-398/08 R, nezveřejněné), *Säveltäjain Tekijänoikeustoimisto Teosto v. Komise* (T-401/08 R, nezveřejněné), *GEMA v. Komise* (T-410/08 R, nezveřejněné), *Artisjus v. Komise* (T-411/08 R, nezveřejněné), *Sacem v. Komise* (T-422/08 R, nezveřejněné), ze dne 20. listopadu 2008, *SIAE v. Komise* (T-433/08 R, nezveřejněné), a ze dne 5. prosince 2008, *KODA v. Komise* (T-425/08 R, nezveřejněné), jakož i soudce příslušný pro rozhodování o předběžných opatřeních (S. Papasavvas) usnesením ze dne 19. listopadu 2008, *AEPI v. Komise* (T-392/08 R, nezveřejněné), osm z těchto návrhů na předběžná opatření zamítli z důvodu neexistence naléhavosti, jelikož navrhovatelé neprokázali hrozbu vážné a nenapravitelné újmy v případě okamžité vykonatelnosti napadeného rozhodnutí. V těchto usneseních je zejména připomenuto, že se napadené rozhodnutí týká pouze takzvaného „on-line“ využívání autorských práv (prostřednictvím internetu, satelitu a kabelového přenosu), ohledně něhož žádný z navrhovatelů neprokázal, že představuje podstatnou část jejich příjmů, a netýká se takzvané „off-line“ oblasti činností navrhovatelů (koncerty, rádio, diskotéky, bary atd.). Navíc podle výše uvedených usnesení v napadeném rozhodnutí Komise nezakazuje systém dohod o vzájemném zastupování jako takový ani nebrání navrhovatelům v tom, aby prováděli určitá územní vymezení, ale omezuje se na kritiku koordinovanosti přístupu, který za tímto účelem přijaly všechny společnosti spravující autorská práva. Konečně v rozsahu, v němž se navrhovatelé obávají, že napadené rozhodnutí je může z důvodu právní nejistoty, kterou vyvolalo, co se týče platnosti a obsahu budoucích dohod o vzájemném zastupování, vystavit nebezpečí, že budou Komisi potrestáni z důvodu porušení své povinnosti revize, mají tato usnesení za to, že uplatňované nebezpečí je čistě hypotetické a že přísluší Komisi, aby prokázala protiprávnost budoucího jednání navrhovatelů, pokud by měla v úmyslu jim uložit sankci, jelikož těmto navrhovatelům není nijak bráněno v tom, aby za účelem poukázání na protiprávnost uložených sankcí věc předložili soudu Společenství a přitom uplatnili nejednoznačnost povinnosti revize uložené v napadeném rozhodnutí.

⁴¹ Rozhodnutí Komise K (2008) 3435 v konečném znění ze dne 16. července 2008, vztahující se k řízení podle článku 81 ES a článku 53 dohody o EHP (věc č. COMP/C-2/38.698 – CISAC).

Konečně je třeba zmínit usnesení předsedy Soudu ze dne 18. března 2008, *Aer Lingus Group v. Komise* (T-411/07 R, dosud nezveřejněné), z důvodu významných upřesnění, která obsahuje, co se týče přípustnosti návrhů na předběžná opatření. Je v něm uvedeno, že soudce rozhodující o návrhu na předběžné opatření v zásadě nemůže nařídit předběžné opatření, které by představovalo zásah do výkonu pravomocí jiného orgánu. Návrh na předběžná opatření směřující k tomu, aby bylo Komisi při přijímání určitých opatření proti druhému účastníkovi zakázaného spojení nařízeno použít čl. 8 odst. 4 a 5 nařízení (ES) č. 139/2004⁴² určitým způsobem, musí být tedy odmítnut jako nepřipustný. Pokud by totiž bylo v rozsudku v hlavním řízení rozhodnuto, že Komise má pravomoc nařídit opatření uvedená v čl. 8 odst. 4 a 5 nařízení, příslušelo by Komisi, bude-li to považovat za nezbytné v kontextu kontrolních pravomocí udělených jí v oblasti spojování, přijmout opatření nezbytná ke splnění povinností vyplývajících z rozsudku v souladu s článkem 233 ES.

Krom toho je třeba zdůraznit, že obecné znění článku 243 ES je zjevně určeno k zajištění dostatečných pravomocí pro soudce rozhodujícího o návrhu na předběžné opatření k nařízení jakéhokoliv opatření, které považuje za nezbytné pro zaručení plné účinnosti budoucího konečného rozhodnutí, za účelem zajištění, aby v právní ochraně zajišťované Soudním dvorem nebyla mezera. Nelze tedy vyloučit, že soudce rozhodující o návrhu na předběžné opatření může uložit příkazy přímo třetím osobám, pokud to bude nezbytné, přičemž však řádně přihlédně jednak k procesním právům adresátů předběžných opatření a účastníků řízení přímo dotčených těmito opatřeními, zejména k právu obhajoby, a jednak k síle *fumus boni juris*, jakož i k hrozbě vážné a nenapravitelné újmy. I pokud třetí osoba neměla příležitost být vyslechnuta v rámci řízení o předběžném opatření, nelze vyloučit, že jí za výjimečných okolností a s přihlédnutím k dočasné povaze předběžných opatření může být předběžné opatření uloženo, pokud se jeví, že bez takového opatření by byl navrhovatel vystaven situaci, která může ohrozit samotnou jeho existenci. Soudce rozhodující o návrhu na předběžné opatření takové posouzení vykonává, když vyvažuje jednotlivé dotčené zájmy.

⁴² Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků (Úř. věst. L 24, s. 1; Zvl. vyd. 08/03, s. 40).